

Siirtolaisuus – Migration 3/2003

30. vuosikerta / 30th year
ISSN 0355-3779

Julkaisija / Publisher

Siirtolaisuusinstituutti
Migrationsinstitutet
The Institute of Migration
Linnankatu 61, 20100 Turku, Finland
Puh. / tel. (0)2-2840 440
Fax (0)2-2333 460
Sähköposti / E-mail: taisai@utu.fi
Internet: www.migrationinstitute.fi

Pohjanmaan aluekeskus
Österbottens regioncenter
Regional Centre of Ostrobothnia
Keikulinkuja 1, 61100 Peräseinäjoki, Finland
Puh. / tel. (0)6-4181 275
Fax (0)6-4181 279

Päätoimittaja / Editor-in-Chief

Olavi Koivukangas

Toimitussihteeri / Editorial Assistant

Taimi Sainio

Toimittajat / Editors

Krister Björklund, Elli Heikkilä

Toimituskunta / Editorial Board

Siirtolaisuusinstituutin hallitus
Administrative Board of the Institute of Migration

Taitto / Lay out

Anne Virtanen

Tilaushinta / Subscriptions

(4 numeroa / nummer / issues)
Suomi ja Pohjoismaat: 10 euroa/vuosi
Osuuspankki 571113-411 441
Finland och Skandinavien: 10 euro/år
& other countries \$18.00 a year
via Eurogiro eller/or SWIFT till/to
OKOBANK 571113-411 441 Helsinki, Finland
SWIFT OKOYFIHH, Telex 124714 okohe fi

Vammalan Kirjapaino Oy, 2003

Sisältö • Contents

Leena Rintala

**Haali-ilmio ja amerikan-
suomalaisten tanssiharrastus**

Taru Järvinen

**The effects of residential mobility
of dual career families to the
employment stability and job access**

Lauri Toiviainen

**Maggie Walz perusti suomalais-
kommuunin Drummondin saarelle**

**Tutkimuspäällikön palsta:
Monikulttuuriset avioliitot
sillanrakentajina**

Timothy Laitila Vincent

**Where did they come from and
where did they all go? A new
website for Finnish researchers**

Eija Kätkä

**Lännen lokarin jäljet •
Trail of the western defector**

Näyttelyt

Tiedotuksia

Kirjat • Books

Kansi: Amerikansuomalaisten sisarusten perustama Mäki Trio oli erittäin suosittu 1920- ja 1930-luvuilla. – Siirtolaisuusinstituutti.

Cover: The Finnish-American family orchestra Maki Trio was very popular in the 1920's and 1930's. – Institute of Migration.

Haali-ilmio ja amerikkalaisten tanssiharrastus

Leena Rintala

Suomalaisten matkattua siirtolaisiksi Atlantin taakse Yhdysvaltoihin kulttuuriharrastukset seurasivat mukana. Matka-arkkuihin pakattiin arkipäiväisten hyödykkeiden lisäksi myös kirjoja, nuotteja ja soittimia. Suurin siirtolaisaalto lähti Suomesta aikana, jolloin kansanvalistusaate ja nationalismi olivat herättäneet suomalaiset vaalimaan ja ylläpitämään omaa kulttuuriperintöään. Nämä pyrkimykset jatkuivat luontevana osana arkipäivän elämää myös uudessa kotimaassa.

Vaikka suomalaiset muodostivatkin vain murto-osan miljoonien ihmisten siirtolaisvirrasta, syntyi Yhdysvaltoihin monia merkittäviä

suomalaiskeskuksia. Suomalaiset pakkautuivat samoille seuduille. Erityisesti Michiganiin ja Minnesotaan muodostui alueita, joilla asui huomattavia määriä suomalaisia. Heitä houkuttelivat työpaikat kaivoksilla, metsätyömailla ja tehtaissa samoin kuin vapaa viljelysmaa. Siirtolaisen oli luonnollisestikin helpompaa asettua asumaan alueelle, missä oli jo entuudestaan suomalaisia, parhaassa tapauksessa kotikylän miehiä ja naisia. Yleensä suomalainen siirtolainen osasi englantia hyvin vähän tai ei lainkaan, ja kielitaidottomuus hidasti sopeutumista uusiin oloihin. Tällöin maanmiesten ja -naisten tarjoama turvaverkosto muodostui korvaamattoman arvokkaaksi.

1900-luvun alkupuoliskolla amerikansuomalaisten kulttuuri-toiminta oli useilla paikkakunnilla keskittynyt erityisille suomalaishaaleille (Finn Halls). Miltei jokaisella suomalaisten asuttamalla paikkakunnalla oli oma suomalainen seuraintalo eli haali. Parhaimmilla paikkakunnilla niitä oli useita, kun jokainen järjestö halusi oman. Haaleja rakensivat niin sosialistit, työväenyhdistykset, raittiusseurat kuin osuustoimintaliikekin esikuvinaan suomalaiset seuraintalot. Haalien suojissa siirtolaiskulttuuri kukoisti. Siellä näyteltiin,

soitettiin, laulettiin, tanssittiin, voimisteltiin, lausuttiin, pidettiin puheita ja kokoonnuttiin tapamaan tuttavien. 1920-luvulta alkaen alettiin haaleilla näyttää myös suomalaisia elokuvia. Yhdistykset järjestivät haaleillaan varainkeruutarcoituksessa ohjelmallisia iltamia puheineen ja lauluesityksineen, joissa sekoittuivat iloisesti niin kansankulttuuri kuin korkeakulttuurikin. Ideologinen julistaminen jäi yleisölle usein sivuseikaksi, kun illan päätteeksi oli luvassa näytelmäesitys tai tanssia.

Moni siirtolainen, joka oli Suomessa tehnyt pitkää työpäivää maatilalla, oli uuden tilanteen edessä, kun nyt päivän työn jälkeen koitti vapaa-aika ja taskussa pullotti suomalaisen mittapuun mukaan verrattain paksu palkk pussi. Lisääntynyt vapaa-aika ja rahapalkka mahdollistivat harrastamisen. Amerikansuomalainen ei jäänytkaan illalla kotiin makamaan, vaan useimmiten hänen harrastustoimintansa onkin ollut erittäin aktiivista. Erilaiset yhdistykset keräsivät ihmiset niin aatteellisten kuin ruumiillisten harrasteiden pariin. Uskonnolliset ja poliittiset pyrkinnöt samoin kuin urheilu ja taideharrastukset saivat kaikki omat kannattajansa, ja omat sanomalehdetkin alkoivat ilmestyä jo varhain.

Artikkeli perustuu FM Leena Rintalan Tampereen yliopiston musiikintutkimuksen laitoksella tekemään etnomusikologian pro gradu -tutkielmaan "This is our music. Mäki Trio and the Finnish dance music legacy in America" (luettavissa kokonaisuudessaan osoitteessa <http://tutkielmat.uta.fi>). Kirjoittaja on opiskellut v. 1997–1998 Yorkin yliopistossa Torontossa ja ollut työharjoittelussa American Folklife Centerissä (Library of Congress) Washington, D.C:ssä v. 1999.

Amerikansuomalaiset äänilevyt

Äänilevyt toimivat erinomaisena aineistona siirtolaismusiikista kiinnostuneelle. Amerikansuomalaista musiikkia on levytetty ahkerasti, ja näitä levyjä on myös säilynyt melko hyvin. Lisäksi myöhemmin esimerkiksi Kansanmusiikki-instituutti on julkaissut kokoomalevyjä vanhojen nauhoitusten pohjalta. 1900-luvun alusta alkaen amerikkalaiset levy-yhtiöt kannustivat pieniäkin etnisiä ryhmiä levyttämään omaa musiikkiaan. Englantia osaamattomat siirtolaiset, jotka haikkailivat kotimaansa tuttuja sävelien perään, muodostivat oivan markkinaraon. Lisäksi vieraskielisten levyjen myynti oli varsin helppo järjestää siirtolaisten omien kauppojen välityksellä omien sanomalehtien huolehtiessa tiedonkulusta. Lisämotiivina etnistien nauhoitteiden tekoon oli vielä se, että useimmat levy-yhtiöt myivät myös levysoittimia. Oli toki paljon helpompaa myydä siirtolaiselle levysoitin, kun sen keralla sai tuttua musiikkia, vaikkapa oman kansallislaulun. Näin myös amerikansuomalaiset artistit pääsivät levyttämään. 1950-luvulle tultaessa amerikkalaiset levy-yhtiöt olivat julkaisseet noin 800 suomalaista nimekettä (Gronow 1982, 19). Siirtolaiset ostivatkin levyjä innokkaasti, palauttivathan ne mieliin muistoja kotimaasta ja vahvistivat osaltaan suomalaista kulttuuri-identiteettiä. Lisäksi ne olivat hinnaltaan varsin edullisia. 1920-luvulla amerikansuomalaisten ostamien levyjen määrä ylittikin Suomen koko levymyynnin! Vaikka levy-yhtiöiden tavoitteena oli ainoastaan saada taloudellista voittoa, ne tekivät samalla arvokasta työtä musiikkiperinteiden tallentajina ja

jopa edistäjinä. On totta, että ilman näitä levytyksiä moni muusikko ja musiikkityyli olisi jäänyt unholaan. Esimerkiksi 1900-luvun alun suomalaiset soitto- ja laulutyyli ovat säilyneet juuri amerikansuomalaisilla levyillä, kansanomaista musisointia kun ei tuolloin vielä nauhoitettu Suomessa.

Kaupalliset levytykset eivät kuitenkaan paljasta musiikkielämän todellista tilaa. Esimerkiksi kuorolaulua ja torvisoittoa ei ole paljoakaan saatavilla äänitteinä, vaikka monet kuoroista ja orkestereista olivat varsin korkeatasoisia. Levytuotannon ulkopuolelle jää tietenkin myös kotioloissa harrastetun musisoinnin määrä ja laatu. Siksi American Folklife Centerin arkistossa Washington D.C:ssä sijaitseva kokoelma amerikansuomalaisilta musiikinharrastajilta kerättyä musiikkia on erityisen arvokas. Nauhoitukset pohjautuvat Alan Lomaxin kenttätyöretkeen Michiganissa vuonna 1938 ja Sidney Robertson Cowellin keruumatkoihin vuonna 1937 Minnesotassa ja vuonna 1939 Kaliforniassa. Nauhoilla kuultava musiikki sisältää tuista laulukirjoista löytyviä suomalaisia kansanlauluja ja isänmaallisia lauluja. Karuudestaan ja yksinkertaisuudestaan huolimatta nauhoitukset antavat arvokasta tietoa tuon ajan amerikansuomalaisista musiikkiharrastuksista.

Musiikkia haaleilla

Alkuvaiheessa suuri osa siirtolaisten musiikkitoiminnasta tapahtui järjestöjen ja kirkon suojissa. Kuorot ja torvisoittokunnat esiintyivät ahkerasti erilaisissa tilaisuuksissa. Tarjonta monipuolistui kuitenkin nopeasti. Alkoi syntyä tanssiorkes-

tereita, ja myös amerikansuomalaisen pitkälle jalostama musiikinlaji, kuplettilaulu, saavutti suuren suosion. Jopa niin, että tunnetuimmat amerikansuomalaiset laulajat, kuten Hiski Salomaa Lännen Lokareineen, olivat suosittuja Suomessa saakka. Tanssimuusikoista ylivoimaisesti suosituimmaksi tuli michiganilainen hanurinsoitaja-laulaja Viola Turpeinen (1909–1958), jonka ura ulottui neljälle vuosikymmenelle. Tämä kaunis ja taitava ”hanuriprinsessa” hurmasi myös ei-suomalaiset kuulijansa esiintyen ahkerasti mm. New Yorkissa. Turpeisen levytysten uudelleenjulkaiseminen on parhaillaan meneillään Kansanmusiikki-instituutin toimesta.

Haalit olivat amerikansuomalaisten muusikkojen tärkein esiintymisareena. Siirtolainen suorastaan janosi huvia ja virkistystä raskaan työpäivän päätteeksi. Tanssiminen oli erityisen suosittua, siitä todistena toimivat siirtolaislehtien lukuisat tanssi-ilmoitukset. Tanssit olivat sosiaalisia tapahtumia: siellä tavattiin tuttavien ja saatiin uusia ystäviä. Tanssitilanteessa itse musiikki saattoikin jäädä sivurooliin. Tansseissa oli myös mahdollista tavata vastakaisen sukupuolen edustajia, koska työpaikat olivat siihen aikaan sukupuolen mukaan eriytyneitä useimpien miesten työskennellessä kaivoksissa ja metsätyömailla ja naisten kotiapulaisina.

Mäki Trio

Malliesimerkinä 1920- ja 1930-lukujen amerikansuomalaisesta tanssimusiikista voidaan mainita michiganilainen perheyhtye Mäki Trio. Yhtyeessä soittivat sisaruspari Arvo (1907–1966), Sulo (1908–1970) ja Signe Mäki (1910–1992).

Sisarusten musiikillisena innoittajana toimi heidän isänsä Herman Wähämäki (1879–1961). Herman oli muuttanut Yhdysvaltoihin Jalasjärveltä vuonna 1905. Äiti Emilia Autio (1880–1969) oli kotoisin Peräseinäjoelta. Herman Mäki oli maineikas hanurinsoittaja, ja hänen soitellessaan iltaisin kotona harrastus tarttui lapsiinkin. Yhtyeen kotipaikka oli pieni Caspian-niminen paikkakunta Michiganin Upper Peninsulan länsiosassa, jossa perheen vanhemmilla oli maatila. Mäki Trio (tunnetaan myös nimellä Mäki Orchestra tai Mäen Orkesteri) kiersi ahkerasti ympäri Yhdysvaltoja esiintyen pääasiallisesti suomalaishaaleilla 1920-luvun loppuun ja toisen maailmansodan välisenä aikana. Tämä ajanjakso olikin amerikansuomalaisen kulttuurin kukoistusaikaa. Ensimmäisen sukupolven suomalaissiirtolaisten lukumäärä oli suuri, omat sanomalehdet välittivät tietoa, ja 1920-luvulla radio ja äänielokuva olivat vasta tuloillaan. Sanomalehtiä lukemalla paljastuu Mäki Trio-yhtyeen hengästyttävä esiintymistähti. Omalla autolla taitettiin satojenkin kilometrien päivämatkoja, mutta yleisön ihastunut vastaanotto korvasi vaivan. Lehtien palstoilla yhtyettä keuhuttiin estoitta, ja Mäki Trio näyttää soittaneen yhtä lailla nuorten ja vanhojen sydämiin. Mäki Trio esiintyi kerran myös radiossa, duluthilaisella WEBC radioasemalla, minkä jälkeen yhtyettä nimitettiin usein lehti-ilmoituksissa radio-orkesteriksi.

Luonnollinen taipumus ja hyvän opettajan ohjaus on heistä kehittänyt soittajat, jotka soittavat mehevän, tahdikkaan ja kuuluvan musiikin. (Raivaaja 27.10.1928)

Yhtyeen johtohahmona toimi sisaruksista vanhin, Arvo, joka soitti hanuria. Arvo oli ollut italialaisen professorin oppilaana, ja hänen taidokasta soittoaan arvostettiin. Veli Sulon kyky soittaa yhtäaikaisesti banjoa ja rumpuja taas lähenteli yli-luonnollista! Pikkusisko Signe saksofonia soittavana nuorena naisena oli tuohon aikaan harvinaisuus. Populaarimusiikkimaailmassa katsottiin pitkään ainoastaan laulamisen ja pianonsoiton olevan naiselle soveltuvia musiikin muotoja. Erikoisuuden tavoittelu lieneekin saanut perheen yllyttämään Signen saksofonistiksi ja liittymään veljensä yhtyeeseen 15-vuotiaana. Myöhemmin, muiden velvollisuuksien aiheuttua Mäki Trion hajoamisen, hän toimi rumpalina Finn Power Trio-nimisessä yhtyeessä nimellä Signe Hemmingson.

Mäki Trio turvasi suomalaisen paritanssiperinteeseen jenkkoi-neen, polkkineen ja valsseineen. Yhtye piti tiukasti kiinni perinteisestä soittotyylisestä; vaikka tanssimusiikki sai Suomessa uusia vaikutteita, amerikansuomalainen tanssimusiikki pitäytyi vanhassa. Ajan virtauksista oltiin toki tietoisia, mutta yleisö halusi kuulla itselleen tuttua musiikkia. Mäki Trion tapauksessa amerikkalaiset vaikutteet näkyvät lähinnä vain soitinvalinnoissa ja yhtyeen jäsenten ulkonäössä. Hanurin, banjon, saksofonin ja rumpujen yhdistelmä on kahden tradition fuusio. 1920-luvulla ragtime ja jazz olivat tuoneet tanssimusiikkiin uudet muotisoittimet banjon, saksofonin ja rummut. Mäki Trio oli tyylietoinen ja ajanmuodin mukaisesti omaksui yhtyeeseen nämä soittimet, mutta tärkein rooli yhtyeessä oli kuitenkin hanurilla, jota soitettiin eteläpohja-

Signe Mäki, Mäki Trion saksofonisti, noin 15-vuotiaana. – *Siirtolaisuusinstituutti.*

laisella tyyllillä. Muotitietoisuus näkyy myös yhtyeestä otetuissa valokuvissa. Esimerkiksi Signen lyhyiksi leikatut hiukset ja polvipi-tuinen hame heijastavat 1920-luvun lopun tyyli-ihannetta.

Toisen polven amerikansuomalaisina Mäki Trion jäsenet toimivat perinteenkantajina tarjoten yleisölle vanhasta kotimaasta muistuttavia tuttuja sävelmiä. Olihan moni siirtolainen aikeissa palata takaisin Suomeen, kunhan riittävästi rahaa esimerkiksi talon ostoa varten oli saatu ansaittua. Näin ollen siteitä kotimaahan ei haluttu katkaista. Vaikka kyseessä oli nimenomaan tanssiyhtye, jonka tehtävä oli soittaa tanssitalaisuuksissa, yhtyeen musiikkia saattoi kuunnella myös levyiltä. Levy-yhtiö Victor julkaisi yhteensä 14 Mäki Trion levyttämää kappaletta, jotka oli nauhoitettu Chicagossa ja New Yorkissa vuonna 1929. Levy-yhtiö halusi ottaa nauhoituksesta kaiken hyödyn irti, ja koska Mäki Trio esitti instrumentaalimu-

Mäki Trio. – *Siirtolaisuusinstituutti*.

siikkia ilman laulua, yhtyeen polkkia markkinoitiin suomalaisten lisäksi myös puolalaisille ja liettualaisille. Puolaksi yhtyeen nimi kääntyi muotoon Makinsla Trojka ja liettuaksi nimi oli Maki Trejetas. (Gronow 1977,53.)

Mäki Trion levyttämä musiikki on melodioiltaan, soittotyyliltään

ja soinnutuksiltaan tyyppillistä eteläpohjalaista tanssimusiikkia: polkkia, valsseja ja sottiiseja. Joukossa on Suomessa 1920-luvulla suosittuja kappaleita kuten Minun kultani -sottiisi, Espanjatar-valsäsi (La Spagnola) ja Maatyttöjen sottiisi. Levyillä on myös omaa tuotantoa; sekä hanuristi-Arvo että isä-

Herman sävelsivät. Hermannin käsialaa ovat levyillä kuultavat Polkkia pohjoos maalta ja Waasan polkka. Ensiksi mainitussa on lainauksia Suomessa hyvin tunnetusta Jalasjärven polkasta. Jalasjärven polkkaa pidetään yleisesti Hermannin sävellyksenä, vaikka varmaa tietoa asiasta ei ole. Arvon kynästä taas ovat lähteneet Se hullivili polkka, Intolan polkka ja Juhannus sottiisi. Niissä on selviä vaikutteita Suomessa pelimanni-piireissä soitetuista kappaleista. Mitään omaperäistä ei sävellyksistä löydy. Mäki Trio ei ottanut riskejä levyillään, vaan tarjosi tuttua ja turvallista perinteikästä musiikkia. Ainoastaan omaperäinen soitinvalinta tuo kiinnostavan lisämausteen yhtyeen musiikkiin. Itse soitto on taidokasta ja selkeärytmistä, siitä käy hyvin ilmi, että musiikki on tarkoitettu nimenomaan tanssimiseen. Vaikka levyillä musiikkivalinnat on tehty varman päälle, konserteissa ja tansseissa saatettiin sitten soittaa yleisön niin toivoessa modernimpaakin musiikkia. Mäki Trion repertuaariin kuuluivat esimerkiksi Gene Austinin tunnetuksi tekemä Ramonavalssi sekä englantilainen kansanlaulu Home sweet home.

”Siellä on rymyä ja roikinaa”

Fitchburg Massachusettsissa oli Yhdysvaltain itäosan merkittävin suomalaispaikkakunta ja Raivaaja-lehden kotipaikka. Vuonna 1906 rakennettu Saima-haali kuului paikalliselle työväenyhdistykselle, ja sen pienellä näyttämöllä esitettiin näytelmiä miltei joka lauantai (Hanula 106–107). Lehti-ilmoituksista

käy ilmi Mäki Trion esiintyneen Saima-haalilla säännöllisesti. He soittivat sekä pelkkiä tansseja että konsertteja, joiden päätteeksi tanssittiin. Lehtikirjoittelusta selvää myös, että yhtye soitti usein erityisiä vanhanmaan tansseja. Tällöin soitettiin vain ja ainoastaan suomalaisperäistä musiikkia. Sitä vastoin ns. sekulitansseissa oli tarjolla vaihtelevampaa musiikkia.

Saiman haalissa on ensi viikolla kahdet roimat tanssit. Ensimmäiset, nk. sekulitanssit, joissa nuoret saavat opetella polkkaamaan ja sotiiseja tanssimaan ja vanhemmat jazzin askeleita ottamaan, on tiistai-iltana. Toiset tanssit, järkijään vanhanmaan, on torstai-iltana. Molemmissa tansseissa soittaa Mäen orkesteri ja sisäänpääsy on 40 senttiä. (Raivaaja 17.11.1928)

Huomen-iltana soittaa Mäki-orkesteri Saiman tansseissa niin vanhoja polkkia, että niiden sävelet loihdivat esille aina 30-vuotisia muistoja. Nämä torstain tanssit ovatkin järjestetty vanhaa väkeä varten. Tulkaa kaikin varhain! (Raivaaja 21.11.1928)

Kirjallisuus

Gronow, Pekka (1977): Studies in Scandinavian-American discography I. Helsinki, Suomen äänitearkisto.
Gronow, Pekka (1982): "Ethnic recordings: an introduction". Teoksessa Ethnic recordings in America: a neglected heritage. Library of Congress, Washington, D.C., s. 1–49.

Ensi lumi tuo aina riemua tullessaan ja kun siihen lisäksi ovat roimat vanhanmaan tanssit niin jopa pitää rinnan riemusta riemua. (Raivaaja 22.11.1928)

Lopuksi

Mäki Trio edustaa hyvin oman aikansa tanssiorkestereita, sillä samankaltaista musiikkia kuultiin haaleilla paljon. Siirtolaisten turvallisuudenkaipuu ja koti-ikävä loivat kysyntää tutulle musiikille. Kielitaidottomille siirtolaisille oman kulttuurin ylläpitäminen oli myös keino selviytyä uusissa olosuhteissa. Pitkä maantieteellinen etäisyys Suomeen ja ympärillä kuuluva vieras kieli aiheuttivat monelle kulttuurishokin. Sitä lievittivät suomalaisten omat verkostot ja kulttuuriharrastukset. Musiikkia käytettiin kollektiivisen ryhmäidentiteetin ja yhteenkuuluvuuden tunteen rakentamiseen. Vaikka Mäki Trion tapauksessa kyse oli instrumentaalimusiikista ilman sanoja, lapsuudesta tutut sävelet toivat kuulijoiden mieliin vahvoja tunteita ja muistoja Suomesta. Tansseihin ei tultu kuitenkaan pelkästä nostalgiankaipuusta. Tanssimusiikki oli myös usein silkkaa

viihdettä; tanssimalla haluttiin rentoutua ja unohtaa arjen murheet. Tansseihin keräännuttiin myös tapaamaan tuttavuuksia ja solmimaan uusia tuttavuuksia.

1930-luvulta alkaen siirtolaiskulttuuri alkoi vähitellen muuttaa muotoaan, kun suomalaissiirtolaiset sopeutuivat enenevässä määrin valtakulttuuriin ja uusi siirtolaisvirta tyrehtyi. Ajan mittaan haalikulttuurikin vaimeni, koska toisen ja kolmannen sukupolven amerikansuomalaisille suomalaisella kulttuurilla oli erilainen merkitys kuin sillä oli ollut ensimmäisen polven siirtolaisille. Siirtolaiskulttuuri muuttui etniseksi kulttuuriksi. Amerikansuomalaisten kulttuuriharrastukset eivät ole kuitenkaan kadonneet, vaan tänäkin päivänä luodaan uutta, ainakin kirjallisuuden ja musiikin sarjoilla. Käyttötarkoitukset vain ovat muuttuneet vuosien saatossa. Edelleen amerikansuomalaiset muusikot, esimerkiksi mainittakoon vaikkapa Al Reko ja Oren Tikkanen, luovat uutta musiikkia vanhan perinteen pohjalta. Onkin hauskaa yhä löytää sävelmien pohjalta tuttuja, vuosikymmenten takaisista ajoista muistuttavia elementtejä.

Hannula, Reino Nikolai (1991): An album of Finnish Halls. San Luis Obispo, Finnish Heritage.
Jaagosild, Maris & Rintala, Leena (2000): Finnish and Finnish-American collections in the archive of folk culture. American Folklife Center, Library of Congress. Washington, D.C. (<http://www.loc.gov/folklife/guides/>

Finnish.html)
Raivaaja, Fitchburg, Massachusetts.
Tamminen, Toivo: "Mäkitrio matkasi Amerikan halki". Työmiehen Eteenpäin 11.2.1993.

The effects of residential mobility of dual career families to the employment stability and job access

Taru Järvinen

The importance of the human capital component for the operation of the economy has been widely recognized in recent decades. Specifically, human investment is seen to contribute to economic growth not least through its effects on productivity, earnings, job mobility, entrepreneurial skills, and technological innovation. Yet, the need to build up human capital is no new message. It has been noticed already at the end of 18th century (Adam Smith 1776) that improvements in the skills of workers are a critical source of economic progress (Asplund 1989, 7).

The demographic trends, with declining fertility rates and longer life expectancies, have important implications for the changing numbers and composition of households as well as to the labour force structure. Especially the fertility rates decline has particular relevance with respect to dual career households. The restructuring of the labour market and of households has culminated in an increase of no-earner and multi-earn-

er households. Most families consist of two working spouses who both need a specialised job. The changes in household structures and in educational level have implications for the forms of tension and compromise inherent in household migration decisions.

There are important economic reasons why it is particularly appropriate for researchers, policy makers and employers to derive a greater understanding of the compromises inherent in the location and mobility decisions of dual career families. In so far this scope has been slightly done in Finland and Scandinavian countries. Those countries differ in many respect of the Anglo-Saxon countries where the research has been done since 1969, the year when Rapoport & Rapoport defined the term dual career couple.

In comparison with other European countries women's participation in wage employment is traditionally very high in Finland, which is sequel of the political decisions. In many central European countries families will survive fine with only one wage earner. In Finland and in other Nordic countries there are required two wage earners to obtain a satisfactory living

standard. In Nordic countries political interventions has enabled two earner families by organising for example day care system which release both parents for the needs of labour markets.

Data and methods

Dual career families cover 22 % of two parent families in Finland. Because dual-career families are special group that official statistics doesn't separate is the analysed data collected by questionnaire.

The data is longitudinal sample data of highly educated families where both spouses are in professional occupation and of age 28-45 years. The response rate was 31 %. Of the responses 41 % was men and 59 % was women.

Event history analyses prove to be useful while analysing residential mobility and migration between regions. The usual way to study migration at the individual level is to focus on whether a move has taken place over some period of time. Consequently, the dependent variable is a measure of whether the individual is a migrant or not. Such analyses ignore the fact that some individuals change their living environment once,

M.Sc. Taru Järvinen is working as a Researcher at the Institute of Migration, Turku.

while others may migrate several times during the period of time under consideration. Event history analyses, however, takes into consideration by allowing account for migration activity throughout the period in question. This is accomplished by utilizing the instantaneous rates of inter municipality and interstate migration as the dependent variables.

Migration propensity

All movement in the labour market is part of a continuous matching process where employers and employees should be linked in a way that is rewarding for both parties. Efficient matching of local demand and supply of labour force at different qualification levels is considered to be an important prerequisite for both economic growth and social cohesion in every region. Most people try to find job opportunities where they live. Since jobs are not available everywhere one may have to accept daily commuting in order to find a suitable job or one may have to relocate oneself. All central places with their surrounding local labour market regions cannot have a complete set of positions in all branch-

es nor a labour force suitable for all kinds of work.

Career dilemmas occur when there are conflicts between the needs of one career and those of the other. When both require time commitments that do not allow either spouse leeway for handling unexpected complications in domestic and child care arrangements, there can be disagreement as to whose needs should be sacrificed to handle the situation. Another major dilemma can occur if a geographic relocation is required for the further career development of one spouse. This type of transition can require major adjustments in the couple's life-styles or the other spouse's career. As a sequel of the complex and pressing migration process many Finnish dual-career families will choose to stay where they are. The regional needs for balanced development and the needs of companies for skilled employees in smaller cities will suffer from the cumulative deprivation.

Labour mobility of dual career families is complicated by the need to find specialised jobs for both spouses when moving. This phenomenon tends to favour large labour market areas, which can provide a satisfying situation for most

dual career households. In the peripheral and sparsely populated areas local labour markets are often too small and isolated which presents severe recruitment problems particularly within specialised fields. However, 58 % of inter municipal migrations of dual career families comes from centers of city areas and 16 % comes from rural areas near of cities (Table 1). The direction of these flows concentrate also to these municipality types; 38 % to the centers of city areas and 32 % to the rural areas near of cities. The net migration balance is negative for centers of city areas as total. The reason why dual career families are directing away from biggest centers is most often the question of good environment for family. While career is stabilized in centers of city areas the families are feeling more stable and then starts to look other possibilities to get better environment that corresponds their values. For employers to obtain competent employees, the labour market often has to be fairly large to be able to offer a suitable job for the spouse of the new employee but in the more versatile labour markets families tend to appreciate more rural environment and closeness

Table 1. Migration flows of dual career families.

		From							Total
		Center of city area	Other city	Rural area near of city	Nuclear rural	Remote rural	Abroad	Missing	
To	Center of city area	22.0	1.6	7.3	2.7	2.2	1.1	1.2	38.1
	Other city	4.0	1.2	1.0	0.4	0.4	0.3	0.2	7.4
	Rural area near of city	21.4	1.6	4.7	2.9	0.8	0.8	0.2	32.4
	Nuclear rural	7.3	0.9	2.2	3.3	1.5	-	0.3	15.5
	Remote rural	3.7	0.1	0.7	0.7	1.1	-	0.3	6.6
Total		58.4	5.5	15.9	9.9	6.0	2.2	2.2	100.0

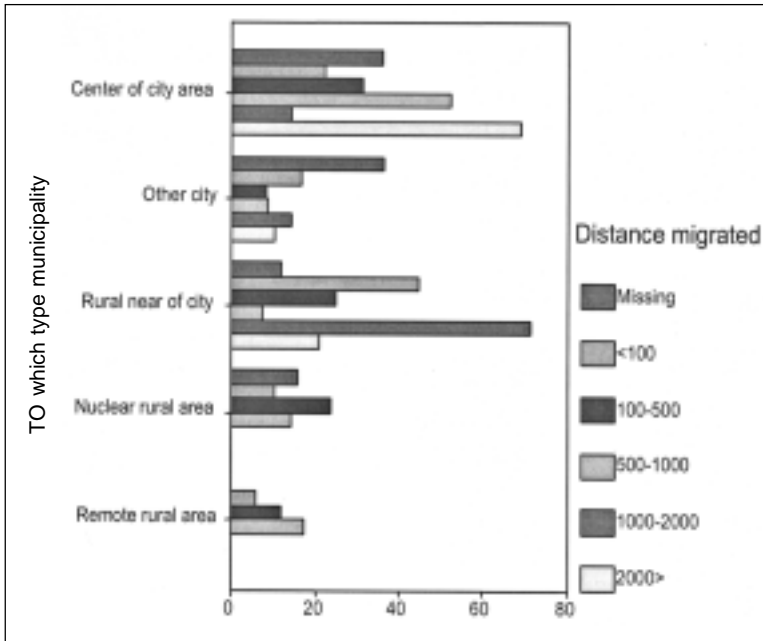

Figure 1. Distance migrated by the type of target municipality.

of nature, relatives and friends. This seems to be an even greater incentive than the salary (see Chapple 2001, Jansson 2000, Niivalainen 1999).

There is a dominant consensus in the international labour migration literature that the employment characteristics and quality of life of female partners often suffer as a result.

While comparing the municipality types with each other the proportion of highly educated people increases when the municipality is more urbanized and local labour market area is more effective and versatile (Data: SVT 2000 & Statistics Finland 1995 & query data). The rural areas close to the versatile labour markets are progressing because of their good combination of nice environment and good job access. The decision making process of family relocation is compli-

cated while there is need to optimise the best solution and combine the needs of three careers (three careers meaning the working careers of both spouses and the shared family career).

Migration flows of dual career families coming from abroad are most often (70 %) locating themselves to the centers of city areas and to the rural areas near of cities (figure 1). Over half of the long distance flows in Finland goes to the centers of city areas. The likelihood of receiving short moves is greatest in the rural areas near of cities to where almost 45 % takes place. The probability of long distance out migration increases with the share of labour force working in industry, which is in line with the development of one-sided industrial regions, that are losing their population (see Vartiainen 1997; Laakso 1998). Industry has

had already some serious problems to recruit new skilled employees.

According to the statistics 50 % of families where both men and women had higher education in 1995 concentrated to the 8 biggest Finnish cities, while only the local labour market area of Helsinki included already 39 %. Dual career families live in the best functioning and versatile local labour markets.

Migration activity of dual career families was about 7,2 % in 1999-2001 which is only slightly higher than the migration rate in general for the age group 25-45 years that was 6,98 % for both men and women in 2000. For total population migration propensity was only 5,44 % but it is known fact that young people are most mobile. The needs and age of children influenced strongly to the timing and also to the decision of destination area of dual career families beside of the job access. Of the latest inter municipal migrations only 36 % had directed to the same local labour market area than the previous location of family's residence had been and correspondingly 64 % of dual career families have migrated to current home municipality from another labour market area.

Gender in the labour market

The theorists have studied the flexibility of labour and pointed that women form the peripheral labour force where quantitative flexibility is directed (e.g. Atkinson 1984, 1989). This kind of inspection does not notice the changes of educational level and doesn't

correspond to the Finnish situation. Most women provide for themselves economically. As women's participation in paid work continues to be very high in Finland, and more women are employed in managerial, professional and associated occupations while they are going to be more educated, the number and significance of dual career households is set to increase. Employed women are a few more educated than employed men. At the end of 1999 of labour force 76 per cent of women and 72 per cent of men had some degree after the primary education. 35 per cent of women and 27 per cent of men had academic degree or upper secondary education (SVT 2002).

In comparison with other European countries, women's participation in wage employment is traditionally very high in Finland. Finnish women have rather stable position on the labour market: they have long careers, averaging about the same length as those of male workers (Heiskanen et al. 1990:5). In Finland 57 % of women aged between 15 and 74 years were in wage employment in 2001 (SVT 2002). Part-time employment is comparatively rare in Finland, but still more general among women (13 %) than among men (3 %). In this regard the dynamics of Finnish local labour markets differs clearly from the conservative welfare states. In European Union the comparative numbers are 37 % for women and 9 % for men. The generality of part-time work is depending on the concealing supply and demand effects. In countries where female part-time work is widespread, increasing numbers of men are also seeking part-time

Table 2. Employment of dual career spouses before and after relocation.

Before relocation / After relocation		Permanent	Periodical	Parttime	Total
Men	Permanent	77	4	-	81
	Periodical	6	11	1	17
	Parttime	1	1	0	2
	Total	83	16	1	100
Women	Permanent	57	8	1	66
	Periodical	7	21	2	30
	Parttime	-	1	2	3
	Total	64	30	5	100

Table 3. Employment status of spouses of dual career families before and after relocation.

Before relocation / After relocation		Employee	Self-employed	Unemployed	Student	Family leave	Total
Men	Employee	87	-	1	1	1	90
	Self employed	1	1	-	-	-	2
	Unemployed	4	-	-	-	-	4
	Student	3	-	-	-	-	3
	Family leave	1	-	-	1	-	2
	Total	96	1	1	2	1	101
Women	Employee	52	1	5	2	9	69
	Self employed	0	1	-	-	-	1
	Unemployed	1	-	2	-	-	3
	Student	-	-	0	-	-	0
	Family leave	8	1	0	-	17	26
	Total	61	3	7	2	26	99

employment, since it has become more accepted employment form and at that time firms are changing their personnel strategies. (Bielen-ski et al. 2000, 50–51).

Among women of dual career families was often mentioned the desire for reduced working hours specially while they had small children. In general there was men-

tioned the hope for wider possibilities to choose how many hours one is ready and eager to use in work both among men and women. The family and working life combination seems to be most difficult among life science and health professionals that have women majority. In addition in this sector is more common to have shiftwork.

Table 4. Employment versus education and the use of knowledge capital they have.

		Before relocation / After relocation	
		Yes	No
Men	Yes	96	-
	No	3	1
	Total	99	1
Women	Yes	87	5
	No	3	3
	Total	90	8

The families, where is shiftworker, underline the importance of stability of other spouses working hours, short working distances, and closeness of support networks.

In theory most of the long-distance migrations are connected to regional differences of the supply and demand of labour force. The labour force is assumed to migrate, as a result of rational decision, away from areas where there is high unemployment, only few well paid jobs and excessive representation of reducing fields of industry. Survey evidence of Green et al. (1999: 79) suggests that the ability of working trailing partner to find suitable alternative employment in the destination area is an important influence on the overall success of the relocation. Approximately two-thirds of those whose partners had found alternative employment relatively easily rated the move a success. On the other hand, amongst those whose partners had experienced difficulties in obtaining suitable employment only 38 per cent felt the relocation had been successful.

According to the answers I have analysed the women's employment differs of men's but at the same time it keeps at the level of the pre-migration employment (Table 2 and 3). It is more common for women to stay home with children after family relocation than for men. Women seem to take up attitude that unemployment or family leave for a short period with children at home is an acceptable situation as far as it is seen as temporary solution. Most often the migration is timed to the period while spouse is at home with children either at maternity leave or at home with under 3 years of child. The mean of unemployment rate in different types of municipalities is highest in sparsely populated areas and centres of city areas.

Women's post-migration employment is at a lower level than men's (Table 3 and 4) and returns take longer to accrue for women while regarded the quality of work they are doing. After relocation men have kept the work as comparable to their abilities and even approved it while women have slightly dropped down in short term. Those men whose work didn't response to their abilities have find such work after relocation.

For women instead only 90 % have work where they can use their knowledge, and those who before had use for their abilities few have dropped down the level.

The dual career families give most importance to the employment possibilities while thinking about the residential relocation. The job access for both women and men is prioritized while the economical situation has only a few importance. In addition to the fruit-

ful work 85% of respondents give importance to the family and friend relations at the nearby living area. For 86 % it is important to reach easily the basic services at the living area.

Job access

The labour markets have concentrated to the growth centres while the employees have spread to the vast surrounding areas. On the average every third Finnish wage earner commutes nowadays outside of their own municipality. The change has been rapid because in 1960 every tenth were commuting and in 1970 the amount was every fifth. From 1980 to 1995 the average work trip length of those under 100 km distance grow up from 5 km to 8 km in Sweden with which the Finnish situation is around the similar (see Krantz 1999). According to the mean work trip length in general already the distance of 20 km is long but most often the 50 km has been used as the limit of long work trip. The mean work distance for the members of dual career families is 22,3 km (the mean work distance of women is 20,7 km and of men is 24,3 km) and 8,6 % of dual career family members have the work trip over 50 km. The dual career family members are active commuters, 27 % of dual career family members are working outside of their own local labour market area.

The local labour market area of Helsinki includes 19 municipalities and covers 39 % of dual career families. The employment self-sufficient rate (the proportion of work places in relation to the amount of the employed living in municipali-

ty) of Helsinki is 132.8% that is the fifth highest rate in Finland (Siukonen 2002).

In the centres of city areas the proportion of inter-municipality commuters as per cent of employed persons is smallest and in the rural areas near to the cities the largest (Data: SVT 2000a). From the nuclear areas and sparsely populated areas the inter-municipality commuting lose some of the importance. The dependency ratio increases towards the group of municipalities of sparsely populated areas.

The job search behaviour is good to analyse through the model of van Ommeren (2000) that takes into account the interaction between the wage earners of the same household. The mean angle α between the work trip of spouses is 58 degrees and in about 77% of the cases α is smaller than 90 degrees (Figure 2) which means that spouses are working often at the same direction. The distance between the workplaces were in 50% of households 10 km or smaller and only in 5% of households it was bigger than 100 km (Figure 3). The Finnish job search has much in common with that in Netherlands irrespective of the fact that in Finland the jobs are heavily concentrated to few local labour market areas in sparsely populated country.

While studying with the non-parametric Kruskal-Wallis test the possible inter-dependencies of α and the distance of spouse's workplaces on the different municipality types there wasn't any statistically significant differences between groups. Between the commuting distance and sex is neither significant difference. The α

Figure 2. The distribution of the angle α between the work trips of spouses, %.

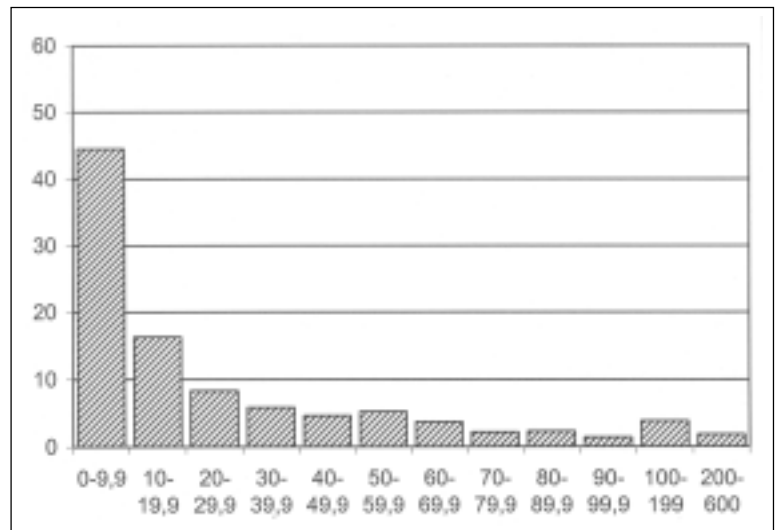
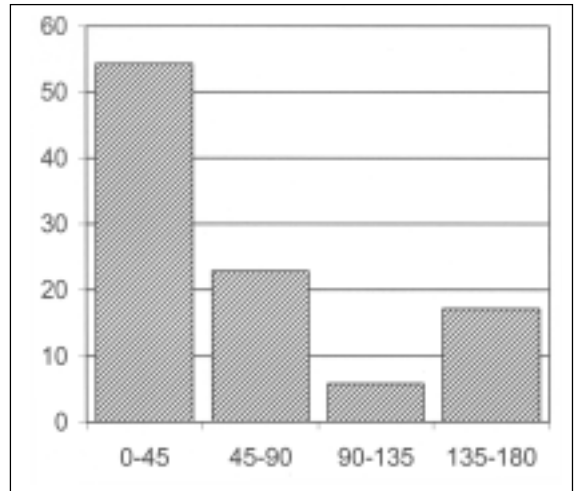

Figure 3. The distribution of distance between the workplaces of husband and wife, %.

does not have statistically significant impact to the propensity of migration while migration propensity is defined here by the future plans that families have told. The commuting distance does not have impact to the migration propensity neither.

As a total 37,9% of respondents felt that their family had had

long distances between home and work between 1999 and 2001. In reality, some of them regarded that already 20 kms was long distance to commute. For 29% of dual careers had over 50 km distance to travel from home to work. While studying the frequencies of work trip lengths was in remote rural area and in the centers of city areas

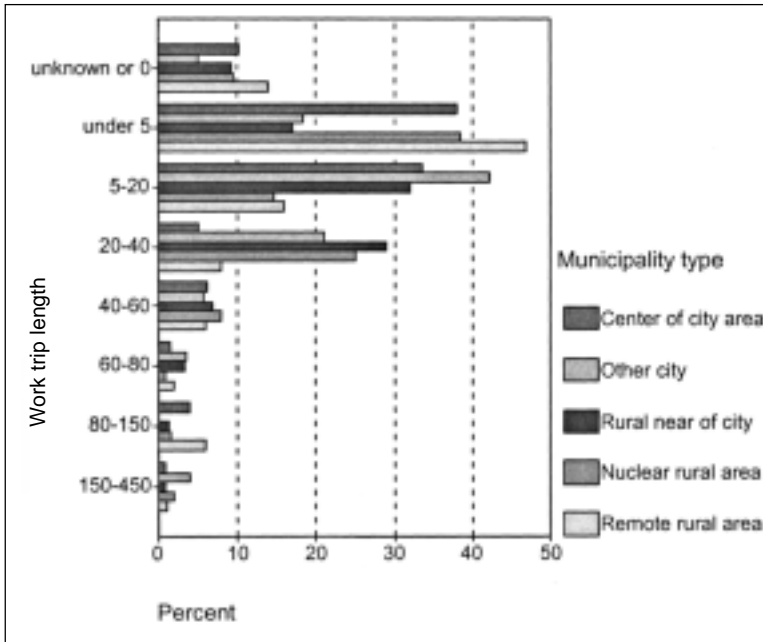

Figure 4. Moving and travel patterns by municipality types.

most common to have under 5 km way to go while in rural areas near of cities the distances grew to be between 20 and 40 km. Instead there wasn't remarkable differences between the means of work trips as total. In city centres it was 19 km. In rural areas near of city and in other cities than centers of city areas, there was the longest work-trips to travel (Figure 4).

The concentration of population in larger urban areas continued in the late 1990s. Skills required by new technology have increased the selectivity of demand for employees. This selectivity can in turn be seen in the components of population changes (net birth, migration and immigration rates). The four southern regions, which are the top regions of technological development, increased their population in all three components. The regions of

Lapland in the north and the region of Kainuu in the north-east experienced just the opposite development in the three components (Kultalahti 2001, 108).

Whereas earlier people escaped from the countryside, now there is also a threat of desolation of some cities. The exchange of population produced by inter-provincial migration weakens the development potential of depressed areas both quantitatively (decrease in population) and qualitatively (decrease in human capital). According to Konttajärvi (2000) one of the most significant changes in the regional structure is going to happen specifically in the job quality. Jobs of a performing level have decreased in number and been increasingly replaced with so-called information work occupations. This is going to affect regional structure and commuting in a way that time and place

will diminish in significance in the location of organizations and in doing the work. The wider use of telecommuting might change the central regional structure of the last decades and curb the acceleration of commuting.

Conclusions

There is a dominant consensus in the international labour migration literature that the employment characteristics and quality of life of female partners often suffer as a result of long-distance family migration.

The municipality type effects to the employment and so, to the possibilities to use the knowledge capital. Relocation process has been timed often to the maternity leave or to the period while youngest children is under 3 or at latest before the oldest one is starting the school. The career of husband is prioritised, while both spouses highlights that they are equal.

The taxation and unemployment money kind of tightens people to their living districts and there isn't immediate need for relocation after unemployment. The maternity leave and children's best plays important role and tool for timing of family's relocation. Children ties up families to certain area after they have started their school and then commuting becomes more common for parents.

In the future the ascent of the level of education can mean an even larger need for labour force mobility so that the supply and demand of the ever more differentiated labour force would meet. To succeed the regions must be able to attract and maintain a sufficient

population, as well as encouraging young people to choose an education that corresponds with the needs of the local labour markets.

There are only small variations in the young people's preferences with regards to education, place of work or residence according to

where in the country they live. Thus the challenges are more or less the same for all regions.

References

- Bielenski, Harald & Gerhard Bosch & Alexandra Wagner (2002). Working time preferences in sixteen European countries. European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions. Office for Official Publications of the European Communities. Luxembourg, p. 164. <http://www.eurofound.ie/publications/files/EF0207EN.pdf>
- Chapple, Karen (2001). Time to work: Job Search Strategies and Commute Time for Women on Welfare in San Francisco. *Journal of Urban Affairs* 23 (2), 155–174.
- Green, A. & I. Hardill, S. Munn (1999). The employment consequences of migration, Gender differentials. In Boyle, P. & K. Halfacree (eds.): *Migration and Gender in Developed World*.
- Jansson, B. (1995). Long Distance Commuting: A Strategy for Imbalance on the Labour Market. Paper presented at the International Conference on Population Geography. 9 pp. University of Dundee.
- Konttajärvi, Tiina (2000). 'Pitkän matkan työssäkävijöiden muutto- ja etätyöpotentiaali Suomessa', Helsingin yliopiston maaseudun tutkimus- ja koulutuskeskus B 20, Seinäjoki. p.124.
- Krantz, L-G. (1999). Rörlighetens mångfald och förändring. *Befolkningens dagliga resande I Sverige 1978 och 1996. Meddelanden från Göteborgs Universitets Geografiska Institutioner, Serie B, Nr 95.*
- Kultalahti, Olli (2001). Internal Migration and Specialising Labour Markets in Finland. *Yearbook of Population Research in Finland XXXVII 2001*, 103–125.
- Laakso, S. (1998). Alueiden välinen muutto Suomessa. Muuttajien sopeutuminen työ- ja asunto-markkinoille vuosina 1993–1996. Helsingin kaupungin tietokeskus, Tutkimuksia, 1998 (4), 1–92.
- Nivalainen, Satu (2000). Migration and post-move employment in two-earner families. Paper presented in Congress of European Regional Science Association 2000.
- Ommeren van, J. (2000). Job and residential search behaviour of two-earner households. *Papers in Regional Science* 79, 375–391.
- Siukonen, T. (2002). Pendelöinti lisääntyy taas kasvukeskusten ympärillä. *Helsingin Sanomat* 22.4.2002, A7.
- SVT (2000). *Statistical Yearbook of Finland*. Helsinki 2000.
- SVT (2002). *Statistical Yearbook of Finland 2002*. Statistics Finland. Helsinki.
- Vartiainen, P. (1997). Muuttoliikkeen uusi kuva. Sisäasiainministeriö, aluekehitysosaston julkaisu 4.

Maggie Walz perusti suomalais-kommuunin Drummondin saarelle

Lauri Toiviainen

Useimmat suomalaisten perustamat utopistiset kommuunit eri puolilla maailmaa ovat olleet luonteeltaan sosialistisia, kirkonvastaisia-kin. Näistä poikkeaa Drummondin saarella, Michiganin pohjoisosassa perustettu suomalaisyhteisö, joka ristittiin Kreetaksi perustajansa Maggie Walzin mukaan. Torniossa 1861 syntynyt Margareeta Johanna Kontra Niiranen muutti USA:han 20-vuotiaana vuonna 1881 rahapussissaan seitsemän dollaria, varustettuna laestadiolaiskodista saamallaan ehdottomilla elämänohjeilla. Kotona oli myös varoitettu intiaaneista, jotka muka vain odottavat tilaisuutta valkoisten teilaamiseksi tomahawkeillaan. Heti ensimmäisenä päivänään sukulaistensa luona Wolverinessa Michiganin pohjoisniemellä eli ”Kuparisaarella” hänet lähetettiin noutamaan vettä kaivosta. Kaivopolulla vastaan tullut intiaaninainen sai hänet jähmettymään paikoilleen sydän jyskyttäen.

Laestadiolaisnaapureille Margareeta oli Kreetta. Vailla ammattikoulutusta ollut Kreetta sai paikan

kotiapulaisena pikkuvarakkaan Jacob Ojanperän huushollissa suomalaiskylässä nimellä Oskar. Kreetta ei nähty juuri suomalaisten tansseissa tai illanvietoissa. Kaiken vapaa-aikansa hän käytti oppiakseen englantia iltakoulussa ja harjoittelemalla oikeata lausumista, ei sitä ”kovan puun englantia”, jota suomalaistulokkaat puhuivat. Kreetta amerikkalaistui kovalla kii-reellä. Hän meni työhön ”kieliseen” liikkeeseen, jossa oli pakko kasvattaa sanavarastoa ja oppia lausumaan sanat niin, että muutkin kuin suomalaiset ne ymmärtävät. Ei hän silti kääntänyt selkäänsä suomalaisille. Hän oli mukana perustamassa alueen ensimmäistä suomalaista raittiusseuraa nimellä Pohjantähti, joka kokoontui Hancockissa.

Lyhyessä ajassa Kreetta oli onnistunut säästämään tarpeeksi rahaa Suomen matkaa varten. Palatessaan vajaan vuoden kuluttua 1888 Suomesta hänellä oli mukanaan 14 nuorta naista, joille hän oli lainannut matkarahat. Hancockin-Calumetin suomalaisseuduilla hän etsi jokaiselle myös kotiapulaisen paikan. Auttaakseen mukaansa houkuttelemiaan naisia ja muita suomalaisia hän perusti iltakoulun, jossa opiskeltiin englantia, amerikkalaista kotitaloutta ja keittiötaitoja.

Mitä tahansa tarpeita nuorella siirtolaisyhteisöllä näytti olevan, Kreetalta löytyi niihin vastaus. Hänestä tuli laivayhtiön agentti, hän myi matkalippuja niille, jotka halusivat hakea rakkaimpansa Suomesta. Hän avasi rahanvaihtotoimiston, sai julkisen notaarin aseman, käänsi ja vahvisti asiapapereita, tulkkasi sekä auttoi muutenkin suomalaisia asioimaan amerikkalaisten viranomaisten kanssa. Suomen naisasialiike teki häneen suuren vaikutuksen ja hän yritti perustaa Kuparisaarelle laajapohjaista naisasiajärjestöä, mutta ei saanut tarpeeksi kannatusta.

Opiskeltuaan liikkeenjohtoa Valparaison collegessa Indianassa Kreetta, tai Maggie Walz, jonka nimen hän oli käytännön syistä omaksunut, saapui Calumetiin 1894 pää täynnä uusia suunnitelmia. Hän sai mukaansa muita samanmielisiä ja perusti Suomalaisen naisten järjestön. Walz aloitti myös uuden uran sanomalehden kustantajana. Ensimmäinen yritys oli Naisten lehti, jonka hän rahoitti muilla liiketuloillaan. Hänet pyydettiin myös liikkeenhoitajaksi Amerikan Suometar-nimiseen siirtolaislehteen, jota julkaistiin Calumetissa. Hän otti myös aikamoisen riskin rakennuttaessaan omilla varoillaan ja pankkilainan turvin 35 000 dollarin arvoisen komean lii-

Kirjoittaja on Torontossa, Kanadassa, ilmestyvän Vapaa Sana-lehden pitkäaikainen päätoimittaja, freelance-kirjoittaja ja kääntäjä.

ketalon Calumetin Pine Streetillä, jossa oli toimitilat Suometar-lehdelle, naisten leninkiliike ja joitakin vuokrahuoneistoja. Talon nimi oli *The Maggie Walz Building*, kun- kas muuten. Se tuhoutui paljon myöhemmin tulipalossa.

Kreetan-kolonian alku

Uudelle vuosisadalle ehdittyään Maggie Walz alkoi kehittää suurinta haavettaan, tyhjää poljetua suomalaiskylää, jota johdettai- siin raittius- ja osuustoimintaliik- keen sekä apostolisluterilaisin, kuten laestadiolaisuutta Pohjois- Amerikassa kutsuttiin, periaattein.

Saadakseen maata hän kävi liit- tovaltion maarekisteritoimistossa Marquettessa ja sai ison maa-alueen Drummondin saarelta ja vierei- seltä Sugar Islandilta, Sokerisaa- relta. Hänelle myönnettiin ”land agentin” asema 1902 eli hän ryhtyi tavallaan kiinteistöväliittäjäksi hal- lituksen laskuun. Tontit olisivat homestead-lain alaisia eli niistä piti maksaa vain 14 dollarin toimisto- palkkio ja viiden dollarin kartoitus- maksu. Tontin haltijat lupautuivat viljelemään sitä viisi vuotta, jonka jälkeen he saivat omistuskirjan. Suomalaisille sopi erinomaisesti systeemi, jossa rahan sijasta palan Amerikkaa saa lunastetuksi koval- la työllä, kiviä kankeamalla.

Maggie alkoi suunnitella kolo- niaansa. Hän sai kaupanpäälliseksi vanhan rakennuksen Scammon’s Coven lahdella tulokkaiden ensim- mäiseksi majapaikaksi. Itse hän matkusti suomalaiskeskuksesta toiseen ja värväsi asukkaita kom- muuniinsa. Eivät suomalaiset sikaa säkissä ostaneet. Copper Count- ryn paikallislehti kertoi 12. touko- kuuta 1905, että 20 suomalaista oli

Maggiien johdolla vieraillut saarel- la ja kymmenen pani homestead- hakemuksen heti vetämään Mar- quettessa.

Ensimmäinen saarelle muutta- nut perhe oli Kristian Salmonson, joka tuli vesitse Hancockista per- heineen ja tarvikkeineen kesällä 1905. Lehmäkin oli mukana. Seitse- män muuta perhettä ja kolme nai- matonta miestä tuli samana vuon- na. Perheelliset olivat tohtori Ar- mas Holmion *History of the Finns in Michigan* -teoksen mukaan Karl Palmroos, Karl Heinonen, Kalle Toivonen ja Antti Toivola Kello- koskelta, Jacob Heikkinen Ylivies- kasta sekä Salomon Ruohomäki Virroilta. Yksi naimattomista mie- histä oli August Wirtanen Kello- koskelta. Kyröstä alunperin lähte- nyt lestadiolaispastori Joel Sikkilä saapui 1906 palvelemaan vakaata apostolisluterilaista seurakuntaa, samoin John Laakso Luvialta, Otto Korpi Honkajoelta ja Albert Kos- kela Parkanosta. Joel Kemppainen ja Kalle Holman Kuhmonniemeltä olivat saarelle vuonna 1907 muut- taneiden joukossa. Muiden lähtei- den mukaan myös Laaksot, Neva- set ja Mäkiset olisivat olleet ensim- mäisten joukossa. Holmion mu- kaan kommuuniin muutti vuoteen 1913 mennessä vähintään 100 suo- malaista. Luvusta on monta mieli- pidettä. Marquetten lehden uutis- sessa, joka oli päivätty 14. elokuu- ta 1905, kuvattiin kyläkokousta Drummond-saarella näin eloisasti:

Merkittävä todistus kunnioituk- sesta, josta neiti Walz nautti, oli Drummond Islandin ensimmäisen kaupungin (town) nimen valinta. Kreetan, Kreetan! huusivat sadat suomalaiset, jotka olivat kokoon- tuneet päättämään asiasta. Ja

Maggie Walz. – *Finnish-American Historical Archives, Hancock.*

Kreetan, joka on Margaret suo- meksi, tuli sitten kaupungin ni- meksi.

Suomalaisten historiaa alueella historiallisten arkistojen ja Suomi Collegen avulla tutkinut Sylvia Kinnunen kertoo artikkelissaan *The Story of Maggie Walz, More Drummond Island History – a Utopian dream*, että ”kuusi vuotta ensimmäisten tulijain jälkeen kom- muunissa asui noin 800 ihmistä”. Tämä tekisi siitä paljon suuremman utopian kuin esimerkiksi Kalevan Kansan yhtiö Sointula oli Kana- dan länsirannikolla.

Genetiivimuoto Kreetan ei ole painovirhe. Sehän oli Kreetan luo-

mus ja sen piti näkyä kolonian nimessäkin. Kylässä seisoivat koulu ja postitoimisto – postimestariinaan kukapa muu kuin Maggie Walz.

Kokonainen perhe menehtyi puutteeseen

Pian suomalaiset löysivät hieman parempaa viljelysmaata Scammon's Covenin ympäristöstä ja rakensivat uuden kylän Huron-järven lahdelle. Myös se kantoi nimeä Kreetan.

Drummondvillen matroona halusi perustaa saarelle sahan, tiili-tehtaan ja myllyn, jotka olisivat osuustoiminnallisia, jokaisen jäsenen käytettävissä samalla, kun he viljelisivät omaa maatilaansa itsenäisesti. Maggie lunasti 160 eekkeriä maata ja osti vielä 40 eekkeriä lisää. Hän rakennutti komean talon itselleen ja kutsui sinne kerran Michiganin naistoimittajien lehdistöklubin jäsenet puutarhajuuhliin.

Maggien sekoitus osuustoimintaa ja kapitalismia ei kuitenkaan toiminut niin kuin hän olisi halunnut. Ennen kuin maatilat alkoivat tuottaa, monet perheet kokivat kovia. Traagisin tapahtuma oli Pihlajamäen perheen sairastuminen ja menehtyminen hoidon puutteeseen ja nälkään. Perheessä oli 12 lasta, jotka kaikki löydettiin kotoaan kuolleina ja haudattiin yhteishautaan, ilman hautakiviä.

Metsäpalot olivat vieneet paljon puustoa ja maaperä oli kivikkoista. Puutavara piti sahata itse tai ostaa se pieneltä sahalta, joka antoi työtä joillekin kolonian miehille. Tämä saha saaren etelärannalla palveli saaren muitakin asuk-

kaita, jotka olivat intiaaneja, kanadanranskalaisia ja englantilais-irlantilaista sekoitusta. Länsiosassa saarta asui sinne aikanaan paenneiden mormonien jälkeläisiä.

Valkoisen talon vieraana

Kreetanin postimestari ja johtaja Maggie jatkoi kaiken aikaa muita hankkeitaan, sanomalehden kustantamista, raittiustoimintaa ja kotiapulaisten värväystä Suomesta. Hänen perustamansa naisten yhdistys *Calumet Finnish Women's Society* oli vasta toinen suffragettiyhdistys USA:n historiassa. Drummond Islandin kommuunin toimiessa omalla painollaan Maggiella oli aikaa raittiustyöhön. Hän kuului amerikkalaiseen delegaatioon, joka matkusti Skotlanttiin *International Women's Christian Temperance Unionin* maailmankongressiin 1910. Siinä asemassa hän sai myös kutsun Valkoiseen taloon matkan jälkeen.

Kun sana Drummond-saaren koloniasta kulkui, hän sai kutsun tulla johtamaan suomalaisten koloniaa Floridan itärannikolle, jossa oli vielä paljon hyödyntämätöntä maata tarjolla. Itse hän tarjosi ideoita naisten koulusta Houstoniin, Teksasiin. Houstonin paikallisessa lehdessä vuodelta 1910 kerrotaan, että

neiti Maggie Walz, filantrooppi Hancockista, Mich., haluaisi perustaa kotitalouskoulun Houstoniin tai sen lähistölle pitämään huolta siirtolaisnaisista ja tekemään heistä koulutettuja työntekijöitä. Hän olisi antanut kuusi kuukautta aikaansa ja 5000 dollaria omaa rahaansa. Koulu olisi periaatteiltaan samanlainen

kuin Marquettessa, Mich., sijaitseva koulu.

Viittaus koski Walzin perustamaa siirtolaisnaisten vastaanottokeskusta *Women's Home, College and Sanatorium*, joka toimi Marquetten vanhassa Superior-hotellissa. Työille ja nuorille naisille opetettiin englannin kielen lisäksi musiikkia, kotitaloustaitoja, erityisesti amerikkalaista ruuanlaittoa, sairaanhoitoa ja ”koulutusta aloilla, joita itsenäisyydestään kiinnipitävälle naiselle on tarjolla”. Koulunsa avajaisiin Maggie kutsui jopa presidentti William Taftin.

On muistettava, ettei kielitaidottomilla suomalaissiirtolaisilla ollut mitään koulua 1880-luvun lopulla. Amerikan evankelisluterilaisen kirkon perustama Suomi College Hancockissa (nykyinen Finlandia University) aloitti vaatimattomasti toimintansa vuonna 1896. Senkin ohjelmassa olivat englanninkielen ja amerikkalaisen liikkeenhoidon alkeiden opiskelu tärkeämmät aiheet kuin esimerkiksi suomen kieli ja kulttuuri. Tulokkaiden sopeuttaminen amerikkalaiseen kapitalistiseen yhteiskuntaan oli niin Maggie Walzin kuin samaa työtä jatkaneen Suomi Collegen tärkeä tavoite ja käytännön sanelemaa toimintaa. Oli ilmeistä, ettei Floridan koloniaa tai Houstonin kotitalouskoulua lainkaan toteutettu tai sitten ne jäivät vain lyhytaikaisiksi kokeiluiksi.

Sosialistit voittivat

Kahden paikkakunnan väliä ja muutakin maailmaa kulkenut Maggie Walz joutui tunnustamaan epäonnistumisensa ihanneyhteiskunnan rakentajana vuonna 1913.

Näin tämänkin suomalaisutopia kuoli omaan mahdottomuuteensa. Sosialistit ottivat johdon Kreetan-koloniassa 1914 ja perustivat sinne sosialistisen järjestön osaston. Sosialistit saivat äänestetyksi johdaviin tehtäviin omat ehdokkaansa ja saivat lopulta kaikki vaaleilla ratkaistavat virat, mutta Maggie palasi pysyvästi Calumetiin. Maggie Walz kuoli 9. marraskuuta 1927 keuhkokuumeeseen Lauriumin sairaalassa.

Historioitsija Kathryn Belden Ashley kertoi teoksessaan *”Island of the Manitou”* (Manitou on oijbva-intiaanien jumala), että vuonna 1913 muutti Keweenawin niemeltä 300 suomalaista, jotka liittyivät vastaperustettuun sosialistiosastoon. Kuparikaivokset olivat ehtymässä ja kaivosväkeä lomautettiin. Paljon miehiä muutti Kuparisaarelta myös Detroitiin, jossa Henry Ford oli aloittanut autojen sarjavalmistuksen.

Drummond-saarelle muuttaneet rakensivat ”haalini” ja keskustelivat ”kansainvälisistä asioista, jotka menivät kirkkaasti yli paikallisten ei-suomalaisten asukkaiden päähän”, kuten Ashley kertoo. ”Suomalaisia oli kolmenlaisia: vanhakantaisia sosialisteja, radikaaleja kommunisteja ja niitä, jotka eivät välittäneet kummastakaan aatteesta.” Monista kirkkoa lähellä olleista karisivat vähitellen myös apostoliluterilaisen kirkon fundamentalismin vaatimat elämäntavat. Jos Maggie itse oli joskus ollut tunnollinen laestadiolainen, hän lankesi varallisuutensa kasvaessa upeista asuistaan ja kukkahatuistaan päättellen syvälle turhamaisuuden syntiin. Alueen päälehdistö seurasi Maggien hankkeita kiinnostuneesti ja yleensä kunnioittavasti.

Drummond-saarelta lähetettiin postikortilla (1914) keskusjärjestölle terveiset suomalaisen sosialistiosaston vaalivoitosta ja Kreetan-kommuunin valtaukselta. – *Finnish-American Historical Archives, Hancock.*

Häntä tituleerattiin tavallisesti kunnioitetuksi yksityisyrittäjäksi, filantroopiksi, tai Copper Countyn Jane Addamsiksi, mutta löytyi myös kolumnisti, joka kutsui häntä ”pyöreäpäiden kuningattareksi”. Pyöreäpää lienee ainoa pilkkanimi, joka suomalaisille on Pohjois-Amerikassa annettu, ja sitä on käytetty vain Pohjois-Michiganin ja Thunder Bayn seuduilla, ei koskaan esimerkiksi Torontossa ja itärannikolla.

Hyviä ja huonoja aikoja saarelle jääneillä

Ashleyn kirjan ja muidenkin lähteiden mukaan kommuunin koheesio petti 1930-luvun alkuvuosina ja se lakkasi olemasta sosialistijohtoisena suomalaisyhteisönäkin. Saaren eteläosan rehevät metsät tarjosivat paljon työtä metsurin ammatin nopeasti omaksuville entisille suomalaisille kaivosmiehille. Saha nimeltä *Kreetan Company* kasvoi sekä me-

nestyi. Sen omistajat eivät kuitenkaan olleet suomalaisia. Brittiläis-amerikkalainen H.C. Johnson osti sahan ensin 1912 ja myi sen runsaan vuoden kuluttua C.W. Woodille. Heidän vaikutusvaltansa johdosta kaupunki ristittiin Johnswoodiksi.

Michiganin kaupungit, erityisesti Grand Rapids tarvitsivat puuta huonekalutehtaisiinsa ja nopeasti kasvava Detroit rakennusmateriaaliksi. Suomalaiset rakensivat kapearaiteisen rautatien Drummondin saarelle jouduttaakseen tukkien kuljetusta sahalle ja puutavaran kuljetusta satamaan. Scammon’s Covesta, (myöhemmin Johnswood) tuli virkeä pikkukaupunki, jossa oli elokuvateatteri paljon ennen äänifilmejä, yllättävän iso hotelli, pieni sairaala, yhden luokkahuoneen koulu ja joukko muita liikkeitä sekä ”saluuna”.

Sitten iski vuoden 1929 pörssiromahdus ja taloudellinen toiminta lamaantui. Saha suljettiin, radat ruostuivat ja hyvin lyhyessä ajassa Johnswoodista tuli aavekau-

punki. Onneksi suomalaiset olivat saaneet maatilansa kannattaviksi, vaikka se oli merkinnyt monille työtä kerosiiniituikun valossa sahalta palattua. Muistona näistä uudistiloista on kiviaitoja ja kivi-röykkiötä pitkin saarta, samanlaisia joita Savon kivisimmistä maista peltotilkkuja saaneilla karjalaisilla evakoilla oli uudistiloillaan. Met-sissä oli peuroja, hirviä ja muuta riistaa, ja vedet olivat kalaisia, joten varsinaista nälänhätää ei koettu suurten pulavuosien aikana.

Sodan aikana ja heti sen jälkeen elpyi taloudellinen toiminta suomalaisten ja muiden parissa. Saarella oli ehtymätön varasto dolomiittia. Teräksen kysyntä nousi huippuunsa ja dolomiittia tarvittiin sulattamoissa, samoin magnesiumin valmistuksessa. Kun dolomiittibuumi meni ohi, alkoi turisteja saapua saarelle kalastamaan, purjehtimaan sekä yleensä rentoutumaan Detroitin ja muiden suurkaupunkien kiireistä. Turismin palveluksessa oli myös suomalaisia. Tänä päivänä suomalaiset ovat niin hyvin sekaantuneet muuhun väestöön, ettei voida puhua enää Drummond-saaren suomalaisasutuksesta. Näyttävien suomalaismuistomerkki on hautausmaa.

Lapsena Drummondin saarella

Lansingissa, Michiganin pääkaupungissa, asuva freelance-kirjoittaja Lillian Bird oli vuonna 1954 kirjoittanut kuvauksen lapsuudestaan Drummond-saaren koloniasa ilmeisesti johonkin esseekilpailuun. Se löytyi Hancockin Suomi Collegen eli nykyisen Finlandia Universityn yhteydessä toimivan

Finnish-American Heritage Centerin arkistoista. Aineisto on muistitietoa, mutta eloisaa kuvausta kommuunin suomalaistyypeistä:

Sukupolvien ajan Salmonssonit ovat nyt hajaantuneet eri puolelle saarta. Yksi heistä on postimestari. Ruohomäen perillisistä yhdellä on menestyvä saha ja hän on perinyt satoja eekkereitä hyvää metsää. Karvonon, ikuinen poikamies, oli suutari ja parturi. Hän raivasi oman tilansa ja kynti peltonsa kahdella valtavalla härällä, jotka hän oli ristinyt Hertaksi ja Uulaksi. Tarina kertoo, että nämä härät avasivat monta tietä saarella pelkästään peräänsä jättämällä vanalla tulista lantaa. Karvonon köpötteli vilkkaasti puujalkansa avulla. Hän olisi voinut olla isoisäni ja olin itse vasta 13-vuotias. Hän toi silloin tällöin lahjaksi sangollisen kalon, joiden päätä ei ollut leikattu irti tai korin omenoita. Lahja, joka teki minuun suurimman vaikutuksen oli täysi kärryllinen tuoksuvia, kukkivia sireenejä. Hän ajoi ne ovellemme hyvin harjatulla, kiiltävällä hevosella kun härät olivat jo aikoja sitten kuolleet. Itsepintainen kosijani istui sireenipöheikön päällä puettuna flanellipyjamaan, jota hän kutsui uudeksi kevyeksi kesäpuvukseen.

Isä oli jättänyt morsiamensa Maggie Walzin hunajaisten sanojen houkuttelemana ja lähtenyt Drummond-saareen. Morsian kirjoitteli ja houkutteli takaisin, mutta kun se ei johtanut mihinkään tulokseen, hän liittyi kommuuniin ja synnytti kurjissa oloissa viisi lasta. Sen jälkeen hän synnytti vielä kaksoset ja kuoli lapsivuoteeseen hoidon puutteessa.

Lapseton suomalaisperhe otti kaksoset hoitaakseen. Samana vuonna iski toinen katastrofi. Uudistalomme paloi maan tasalle kaikkine kalustoineen ja tavaroineen. Muistan asuneeni ladossa kun isäni rakensi toista taloa.

Kun olin äidin kuollessa vain kahden vuoden ikäinen, isäni kaupitteli minua moniin suomalaiskoteihin adoptoitavaksi, mutta olin niin itsepäinen, että minun tuotiin aina takaisin sisarieni ja veljemme iloksi ja isäni harmiksi. Isä teki pitkää päivää metsäkämpällä ja piti nipin napin talouden pystyssä. Iso kellari oli siististi jaettu laatikoihin ja niissä oli juureksia koko talveksi, perunoita, porkkanoita, lanttua.

Hauskuutta oli keväisin kun perhe lähti joelle kalaan. Leipää, omenia ja muuta syötävää oli ison huovan päällä kuten piknikillä oltaessa ja nuotio piti kahvipannun kuumana. Isä ei tarvinnut mitään kalastusvälineitä. Isojen kalojen tullessa jokiin ja puroihin kutemaan, hän hiipi ne kiinni ja nosteli kaksin käsin suoraan saaviin. Kalat perattiin paikalla ja sullottiin isoihin säkkeihin. Nuotiolla paistettiin aina kala tai pari. Illansuussa lastattiin kaikki rattaille ja kopoteltiin kylläisinä hiljakseen kotiin auringon painuessa puunlatvojen taakse. Hevosetkin saivat oppia syömään kalaa. Isä suolasi niitä sitten isoihin saviruokkuihin ja nekin säilytettiin kylmässä juurikaskellarissa.

Kun olin kolmen ikäinen, isä oli saanut sahalta töitä ja lähti joka aamu neljältä aamulla ja palasi vasta illalla kuudelta, kävelen koko viiden mailin matkan. Isän virkaa päivisin teki 11-vuo-

tias vanhin veljeni Toivo. Ne olivat iloisia tunteja meille nuorimille, mutta emme saaneet tietää ennen kuin aikuisina, miten kovilla veljeni oli. Kaikki me viisi ja adoptoidut sisaremmme selviydymme hengissä. Melkein kaikki valmistuimme collegeista ja yliopistoista. Isäni luki milloin ehti ja otti selvää Amerikan yhteiskunnasta, politiikasta, opetusjärjestelmistä kannustaen meitä tekemään samoin. Meille jäi perinnöksi syvä kiintymys Drummond-saareen, ei vain seikkailuntäyteisen ja huolettoman lapsuutemme takia, vaan pioneerivanhempiemme rohkeuden ansiosta. Yksi sisaristani ja yksi veljistäni jäi asumaan saarelle.

Drummond Island olisi oikeastaan kuulunut Kanadalle

Drummondin saari on USA:n suurin makeanveden saari. Sen itäinen

naapuri on Kanadalle kuuluva Manitoulin-saari, joka on ojibwa-intiaanien pyhä saari, Manitou-jumalan asuinsija.

Drummond olisi kaiken kohtuuden mukaan kuulunut Kanadalle. Brittiarmeijan everstiluutnantti Robert McDouall (joskus kirjoitettu myös MacDonall) valtasi joukkoinen ensin amerikkalaisilta Mackinac saaren linnakkeen Fort Michilimackinacin ja puolusti sitä Kanadan brittikolonian ja USA:n kaksivuotisen, ratkaisemattomaksi jääneen sodan aikana 1812–14. Rauhanteossa saari jäi USA:lle ja everstiluutnantti etsi toisen paikan varuskunnalleen. Hän valitsi Drummond-saaren sen strategisen sijainnin johdosta.

Vuonna 1815 noin 400 sotilasta perheineen purjehti saarelle ja arkeologisen tutkimuksen perusteella ainakin 76 rakennusta pystytettiin saaren länsipäähän. Siitä tuli myös turkispyytäjien kauppapaikka intiaaneille, ranskalaisille ansapyytäjille, saksalaisille, espanjalai-

sille ja skottilaisille turkiskauppiaille. Lontoossa ei kuitenkaan enää ollut entistä mielenkiintoa Kanadan kolonian puolustamista kohtaan. Rahalähetykset tulivat satunnaisiksi, miehiä karkasi, kuri höltyi ja sotilaat myivät aseitaan viinaa vastaan. Pian oli linnoitus autiona.

Vuonna 1822 purjehti rajakomissio Suurilla Järvillä ratkaistakseen lopullisesti kiistat saarten omistusoikeudesta USA:n ja Britannian kesken. Länteen johtavan laivareitin kulun piti määrätä missä kansainvälinen raja kulkee. Laivareitti kulki Drummond-saaren länsipuolitse läpi De Tourin salmen. Tarina kertoo, että brittikomissaari juotettiin humalaan laivalla, joka seilasi saaren itäpuolitse väärän De Tour -salmen läpi, ja rajakoordinaatit vedettiin sen mukaan niin, että Drummond-saari jäi jenkeille.

Lähteitä

Finnish-American Historical Archives, kokoelmat, Hancock (assistentti Mary-Beth Knuuttila).
Lillian Bird: ”A Finnish Community on Drummond Island”, essee, käsikirjoitus 1954, ei julkaistu.
Sylvia Kinnunen: ”The Story of Maggie Walz, More Drummond Island History – a Utopian dream”, Marquette Monthly, maaliskuu 1991.
Sylvia Kinnunen: ”The Last British Outpost in the U.S.”, Marquette Monthly, 1991.

Marianne Wargelin-Brown: ”Maggie Walz: A link between the Finns and the unknown America they settled in.” DMG 1.7. 1989.

Lehtileike, tuntematon kirjoittaja: ”Margareeta Johanna Kontra Niiranen (Maggie Walz)”, Hancock.

Armas K.E. Holmio: Michiganin suomalaisten historia / History of the Finns in Michigan. Michiganin Suomalaisten Historia-Seura, 1967.

Kathryne Ashley: Island of the Manitou.

Gerry Volgenau: ”Finnish Utopia”, Detroit Free Press.

Haastatteluja: Tohtori Marianne Wargelin, Minneapolis, televisiotoimittaja Carl Pellonpää, Ishpeming, Mich., päätoimittaja Jim Kurtti, Finnish American Reporter, Hancock. Kirjoittajan vierailu Marquettessa, Ishpemingissä, Hancockissa ja Calumetissa, Mich. syksyllä 2002.

Monikulttuuriset avioliitot sillanrakentajina

Elli Heikkilä

Siirtolaisuusinstituutti järjesti yhteistyössä Ulkosuomalaisparlamentin kanssa *Monikulttuuriset avioliitot sillanrakentajina* -seminaarin Helsingin yliopistossa 15.8.2003. Seminaari oli ensisijaisesti tarkoitettu henkilöille, jotka työssään, tutkimuksessaan tai vapaaehtoistyössä ovat tekemisissä monikulttuuristen pariskuntien tai perheiden kanssa. Tarkoituksena oli mm. vaihtaa kokemuksia ja olemassa olevaa tutkimustietoa monikulttuurisista avioliitoista, sekä selvittää, millaista työtä ja tutkimusta monikulttuuristen perheiden parissa on tähän mennessä tehty ja minkälaisia muita mahdollisuuksia olisi monikulttuuristen perheiden tukemiseen.

Seminaarin järjestäminen perustui Ulkosuomalaisparlamentin (USP) kolmannen varsinaisen istunnon 18.–19.11.2002 päätöslauselmaan monikulttuurisista ja uusmuuttajaperheistä. Tavoitteena on käyttää seminaariaineistoa mm. kehittäessä tuki- ja palvelumuotoja monikulttuurisille pariskunnille ja perheille.

Monikulttuuristen avioliittojen tiedolle on kysyntää suomalaisessa yhteiskunnassa, sillä seminaariin ilmoittautuneiden 86 hengen lisäksi olisi ollut paljon muita osallistumishaluisia, joita ei voitu ottaa

mukaan seminaariin tilanahtauden vuoksi. Ritva Viertola-Cavallari Italiasta valotti esitelmässään sitä, että seka-avioliittoja on ollut kautta historian. Nykyajan yhteiskunnassa ne toimivat myös yhteiskunnallisina katalysaattoreina. Leena Kartovaara Tilastokeskuksesta kertoi, että suomalaiset miehet ovat useammin avioliitossa ulkomaalaisen kanssa kuin suomalaiset naiset. Tämä piirre näkyy etenkin maamme itäisissä osissa, missä monikulttuuristen perheiden vaimoista useat ovat Venäjältä. Suomalaisen miesten vaimoissa on 129 eri kansalaisuutta. Suomalaisen naisten miehissä kansalaisuuksien määrä on 136, ja heidän miehensä ovat usein lähtöisin länsimaista.

Päivi Oksi-Walter Saksassa asuvana toi esiin sen, että kaksikulttuurinen avioliitto on elämän pituinen prosessi, löytöretki ja mahdollisuus myös tavallista rikkaampaan avioliittoon. Hän erotti eri vaiheita, joiden läpi avioliitot käyvät ja lopulta saavuttavat sopeutumisen. Ella Lazareva Yhteiset lapsemme ry:n perhekodista luokitteli monikulttuuriset avioliitot rakkausavioliittoihin, tekoavioliittoihin ja kokeiluavioliittoihin. Tekoavioliitoissa suoritetaan maksu, että henkilö pääsee ulkomaille.

Minna Lähteenmäki Mannerheimin lastensuojeluliitosta toi esitelmässään esiin, että lasten tulisi olla tietoisia molempien vanhempiensa kulttuurien hyvistä ja heikoista puolista. Myös sukulaisista kertominen on tärkeää. Yhden kulttuurin avioliitoissa lapsi saa kulttuurinsa valmiina, mutta kaksikulttuurisissa perheissä lapsi joutuu luomaan oman kulttuurinsa eri aineksista. Tässä yhteydessä on nostettu esiin ns. kolmas kulttuuri -käsite.

Seminaarissa todettiin, että lomamatkat, työmatkat ja erilaiset komennustyöt ulkomaille lisäävät mahdollisuuksia kohdata aviopuoliso toisesta maasta. Ihmisvirrat globaalissa maailmassa ovat laajentuneet ja monipuolistuneet. Eräänä mielenkiintoisena kysymyksenä esitettiin pohdittavaksi, miten kauan ihminen on ulkomaalainen maassa, johon hän on muuttanut avioliiton myötä. Samoin tilastoinnin ongelmat nousivat esiin.

Seminaarista julkaistaan raportti. Lisäksi monikulttuurisista avioliitoista tullaan järjestämään seminaari vuoden 2005 keväällä, jolloin Ulkosuomalaisparlamentti kokoontuu seuraavan kerran.

Where did they come from and where did they all go? A new website for Finnish researchers

From time to time we are offered new opportunities. Earlier this year, the Institute of Migration staff decided to reorganize their website and databases. Together, we have found a lot of common ground. I am very excited about combining our knowledge and many years of research to create a new and extensive website.

When Finns immigrated to America, many people changed their names, and were even known by multiple surnames. As some Finnish men worked in mines, others were content to cut trees in the forests, some sailed on ships while others farmed or became professionals. The past seems to become a blur.

In the 21st century, many of the younger generation of Finnish-Americans have real difficulties documenting their own Finnish relatives, both in North America and in the old country. At the same time, people in Finland are now looking for their long-lost American relatives with more enthusiasm than ever before. For people on both sides of the ocean, finding relatives and ancestors usually requires as much luck as skill.

In addition to the US federal records, each of the 50 states in the US maintains a separate set of official records. Additionally, researchers in Finland are shocked when they discover that each of the individual 3,000 plus counties in America also has a courthouse

full of records which need to be searched when hunting for information about the Finlander who disappeared years ago!

My portion of the new website will include many historical articles about the life in Finland, mostly about conditions pre-1900 when our ancestors were still in the old country. Likewise, there will be numerous articles about the living conditions and lives of Finlanders in America and Canada.

It is impossible for any database to contain the history of the world, but the up-coming files are of a broad enough nature that there will be something for everyone. Michigan and Minnesota have always been regarded as the two primary states for Finnish settlement. Locating Finlanders in the lesser-known communities in other states is even more difficult because they more easily blended into generic America.

The files I will be providing will include a variety of sources from Finland. While most information dates from 1860 to World War II, some files are older. One largest source will be an extensive listing of farm names and surnames. This will assist the younger generation in America to locate the home village and parish of their ancestors. At the same time, it will greatly benefit researchers in Finland who have lost relatives during the Great Famine of the 1860's.

My files are from a variety of states and include some obscure

Timothy Laitila Vincent by the emigration monument in Hanko. — *Jouni Korkiasaari.*

sources, highlighting the variety of sources we have in the US. Some of the sources in general include the following:

- vital records
- World War I draft registrations
- mining records
- seamen's records
- tax records
- court records
- voters' registrations
- US church records
- society records
- state charters for Finnish organizations
- extensive newspaper articles
- jail and prison records
- cemetery records
- Finnish health & genetics

One of the major topics and sources of information is the Copper

Country Strike of 1913–1914. No matter where one lived, it impacted every first and second generation Finn in the US, and to this very day is still a topic of interest among the younger generations. The new website will include extensive firsthand accounts of the strike and its consequences thereafter, and a large file of individual names from Copper Country.

Also of interest to researchers nowadays is the socialist activities of the World War I era into the 1930's. I have additional information which has not been previously gathered and published, and more coming in the future.

Mining disasters all around the country, and disasters of ships sinking with numerous Finnish passengers aboard have deeply

touched a great many Finnish-American families. A variety of sources detail the lives of these victims and their families from all around the country.

Canadian sources for Finns are less numerous and access is limited. However, this information will not be overlooked.

Many of my American sources also contain information about native Swedes and Norwegians who left the old country and settled all across America. Certainly, this website is primarily for Finns, but certainly not limited to Finns. Because of the commonness of names, and the unfortunately lack of content in many sources, it is not always possible to distinguish a person's nationality. Icelanders are a rare bunch, and not easily identified.

When I have found them, they have been included in my files.

The staff at the Institute of Migration and I are excited about working together and making our information available for research. This new endeavor is a tremendous undertaking and we will be grateful for your encouragement and financial support. We feel the subscription fee is extremely modest and many people will enjoy and benefit from our sources. Likewise, we appreciate your support for our new endeavors and look forward to an exciting future.

Our goal is to make this website as user-friendly as possible, while maintaining the integrity of the collection.

Enthusiastically,
Tim Laitila Vincent

"Group Smiley" smiling • Iloiset ryhmämatkailijat

A group of thirty merry Finnish descendants from the other side of the Atlantic visited the *Institute of Migration* in Turku July

22th. The group members interested in their roots in Finland represents here by Jack Smiley, Anita Smiley and Jackie Harjula, all officers of Finnish-American Heritage Society (FAHS) in Canterbury, Connecticut. The Institute of Migration is very pleased to every summer receive many Finnish-Americans who seek facts concerning their Finnish ancestors or just enjoy visiting Finland.

Siirtolaisuusinstituutissa vieraili heinäkuun 22. päivänä kolmisenkymmentä iloista amerikansuomalaisten jälkeläistä Atlantin valtameren tuolta puolen. Oheisessa kuvassa juuristaan kiinnostunutta ryhmää edustavat Jack Smiley, Anita Smiley ja Jackie Harjula, kaikki Canterbury, Connecticut, Finnish-American Heritage Societyn (FAHS) toimihenkilöitä. Siirtolaisuusinstituutilla on joka kesä ilo saada vieraakseen amerikansuomalaisia, jotka etsivät tietoja suomalaisista esi-isistään tai muutoin haluavat vieraila Suomessa. – *Jouni Korkiasaari.*

Lännen lokarin jäljet

Pohjanmaalle Peräseinäjoen Kalajärven matkailukeskukseen suunnitellaan valtakunnallista Siirtolaisuuden kulttuurikeskusta, johon sisältyy kaksi osiota: Suomen Siirtolaisuusmuseo ja Siirtolaisuusinstituutin Pohjanmaan aluekeskus. Suunnittelussa hyödynnetään jo olemassa olevia matkailuvirtoja, ja siitä tehdään sekä kansallinen että kansainvälinen ympärivuotinen perhe-, kulttuuri- ja elämysmatkailukohde.

Siirtolaisuuden kulttuurikeskuksen sijoittaminen Peräseinäjoelle perustuu siihen, että Suomesta suuren amerikansiirtolaisuuden aikana lähteneistä siirtolaisista noin puolet oli entisen Vaasan läänin alueelta. Se halutaan myös perustaa matkailijavirtojen ja jo olemassa olevien palvelujen läheisyyteen.

Kalajärven matkailukeskushanke sisältää monia eri palvelu- ja liiketoimintoja, sydämenään Siirtolaisuuden kulttuurikeskus, jonka tiloja hyödynnetään myös monenlaisen opetus- ja koulutustarkoitukseen sekä suomalaisten kulttuuriperinteiden vaalimiseen.

Suomen Siirtolaisuusmuseossa tullaan nykyaikaisella tekniikalla toteuttamaan sekä kiinteitä että vaihtuvia näyttelyjä sisä- ja ulkotiloissa. Museo on valtakunnallisesti tarpeellinen, koska Suomessa ei vielä ole siirtolaisuuteen erikoistunutta museota, jollainen on useimmissa muissa Länsi-Euroopan maissa.

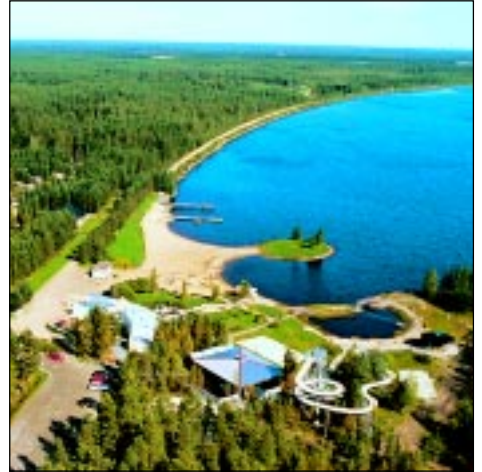
Kalajärvellä on jo tällä hetkellä neljän tähden virkistysalue, 250-paikkainen karavaanarialue, majoitustiloja, upea uimaranta, ravintola

ja muita perhematkailu- ja liikuntapalveluja. Alueella on vuodessa n. 40 000 yöpyjää ja saman verran päiväkävijöitä, joten siellä on tarvetta tällaiselle kulttuuri- ja perhematkailukohteelle. Kalajärven matkailukeskushankkeen eri toimintoja tullaan toteuttamaan taloudellisten edellytysten mahdollistamassa järjestyksessä ja ulkopuoliset investoijat toivotetaan tervetulleiksi mukaan!

Siirtolaisuusinstituutin Pohjanmaan aluekeskuksen ja Siirtolaisuuden kulttuurikeskuksen toisena tärkeänä kohderyhmänä kotimaan matkailijoiden lisäksi on 1,3 miljoonan ulkosuomalaisen verkosto, johon pidetään yhteyttä pääasiassa internetin avulla.

Samalla voidaan palvella sukututkimuksesta kiinnostuneita ja aiheeseen liittyviä oheistoimintoja, mm. sukukokouksia, voidaan järjestää. Syntyvästä Siirtolaisuuden kulttuurikeskuksesta kehitetään kaikkien suomalaisesta siirtolaisuudesta kiinnostuneiden, siirtolaisten itsensä, heidän jälkeläistensä ja sukututkijoiden ”kotipesä” ja kohtaamispaikka.

Peräseinäjoki ja Seinäjoki yhdistyvät vuonna 2005 muodostaen uuden Seinäjoen kaupungin, jolloin Kalajärven matkailukeskuksesta tulee kaupungin suurin perhematkailukohde, jossa Siirtolaisuuden kulttuurikeskus on keskipisteenä.

Etelä-Pohjanmaan Työvoima- ja elinkeinokeskus (TE-keskus) on myöntänyt rahoitusta matkailukeskuksen suunnitteluun. Siirtolaisuusmuseon rakennusrahastoon Siirtolaisuusinstituutti pyrkii keräämään lisävaroja yrityksiltä, liikelaitoksilta ja pankeilta. Otamme suurella kiitollisuudella vastaan lahjoituksia ja tukea myös yksityisiltä kansalaisilta eri maista. Tähän tarkoitukseen onkin jo perustettu Suomen Siirtolaisuusmuseon Tukiyhdistys. Asiaa koskeviin tiedusteluihin vastaavat Siirtolaisuusinstituutin johtaja Olavi Koivukangas (e-mail: olavi.koivukangas@utu.fi) sekä Pohjanmaan aluekeskuksen aluepäällikkö Tuula Koskimies-Hautaniemi (e-mail: tuula.koskimies@peraseinajoki.fi).

Eija Kätkä, projektipäällikkö
Lännen lokarin jäljet -hanke
puh. (06)4181 259, 044 4181 259
e-mail: eija.katka@peraseinajoki.fi

Trail of the western defector

A national cultural center for emigration is planned to Kalajärvi in the Ostrobothnian municipality of Peräseinäjoki. The emigration center will consist of the Finnish Emigrant Museum and the Peräseinäjoki Regional Centre of the Institute of Migration. Already existing tourism will be used as a basis in the planning process and the Center will be developed to a national and international all-year-round attraction offering something for everyone from family fun to cultural entertainment.

One reason for locating the center in Peräseinäjoki is that during the great emigration to America half of the emigrants came from the Vaasa province and the other is that it should be located close to tourist routes and existing service.

The Kalajärvi tourism center project includes many different kinds of service, also on commercial basis. The Emigration Culture Center will form the core, and the facilities will also be used for education purposes and for preserving the Finnish cultural heritage.

The Finnish Emigration Museum will host various in- and outdoor exhibitions using the newest media technology. It is of national need, since Finland has no museum focusing on emigration, unlike other most West-European countries.

Kalajärvi already has a Caravan-trailer park with 250 lots, accommodations, a splendid beach, a restaurant and services, for families as well as sports facilities. Around 40

000 visitors stay overnight and another 40 000 make daytime visits. There is a clear demand for a tourist center attracting families and serving cultural needs. The project will feature a large variety of activities and it will be realized according to a realistic economic plan, which invites sponsors and investors.

Except for domestic tourists, the Peräseinäjoki Regional Center of the Institute of Migration and the Emigration Cultural Center also serves the network formed by 1,3 million Finnish expatriates, which can be reached by interactive media such as the internet.

The Center will also serve genealogists. Affiliated activities such as family meetings can be arranged. The Emigration Culture Center will be the meeting place for everybody interested in emigration, for emigrants, their descendants and genealogists.

Seinäjoki and Peräseinäjoki will merge into the town of Seinäjoki in 2005. Kalajärvi tourist center will then be the main tourist attraction in the area and the Emigration Culture Center will be the core.

The Employment and Economic Development Center for South Ostrobothnia (TE-keskus) has granted financial support for the planning. Funding for the Emigration museum will be collected from

companies, firms and banks. We also most gratefully accept donations and support from private persons around the world. A support organization "Suomen Siirtolaismuseon Tukiyhdistys" – The support association for the Finnish Emigration museum has been established for this purpose.

Inquiries should be directed to the director of the Institute of Migration, Olavi Koivukangas (e-mail: olavi.koivukangas@utu.fi) or to the regional director of the Institute, Tuula Koskimies-Hautaniemi (e-mail: tuula.koskimies@peraseinajoki.fi).

Eija Kätkä

Project leader

Trail of the Western Defector

Phone (06) 4181 259

Mobile phone 044 4181 259

e-mail: eija.katka@peraseinajoki.fi

Alusta alkaen – From the Beginning

Siirtolaisuusinstituutissa on esillä amerikansuomalaisten taiteilijoiden retrospektiivinen näyttely ajalla 8.9.–31.10. ”Alusta alkaen” -näyttelyssä on teoksia yhdeltätoista taiteilijalta, jotka kukin vuorollaan on valittu Finlandia Universityn vuoden amerikansuomalaiseksi taiteilijaksi. Tässä näyttelyssä ovat siis mukana kaikki tämän kunnian saaneet taiteilijat. Näyttely oli ensi kerran esillä Finlandia-yliopiston galleriassa Hancockissa, Mich., marraskuussa 2002 ja on nyt kiertämässä Suomea noin vuoden ajan.

Näyttelyn kaikilla taiteilijoilla on sukujuuria Suomessa, ja heille näyttely esivanhempien kotimaassa on haaveiden täyttymys. Lapsuudenkodissa kuullut tarinat Suomesta sekä vanhasta kotimaasta perityt tavat ovat vaikuttaneet myös taiteelliseen työskentelyyn. Taiteen avulla luodaan yhteyksiä ja vahvistetaan tietoisuutta siitä, että kuulumme samaan kansaan asuinpaikasta riippumatta.

Näyttelyssä ovat mukana Tarmo Watia, Joyce Koskenmäki, Kathleen Oettinger, Peder Kitt, Yeshe Linda Helander, Gerald Immonen, Elsa Bekkala, Marlene Ekola Gerberick, Rudy Autio, Gladys Koski Holmes ja Arno Minkinen. Finlandia Universityn tuottaman näyttelyn Suomen kiertueesta vastaa Eeva Pinomaa.

Alusta alkaen – From the Beginning -näyttely avattiin Siirtolaisuusinstituutissa 8.9. – Jouni Korkiasaari.

Merimiessiirtolaisuus ja siirtolaislaivat

Siirtolaisuusinstituutissa oli ”Tall Ships’ Races” -tapahtuman aikana 31.7.–3.8. näyttely ”Merimiessiirtolaisuus ja siirtolaislaivat”. Näyttelyn alkaessa julkistettiin myös Marjatta Niemisen kirjoittama kirja ”Suomalaiset merimiehet 1900-luvun Buenos Airesissa ja siirtolaisuus”.

Merimiehet olivat siirtolaisuuden pioneereja. Maailman valtamerillä liikkui 1800-luvun puolivälissä tuhansia suomalaisia merimiehiä, joista monet jäivät jossakin kaukaisessa satamassa maihin etsimään onneaan.

Usein suomalaiset siirtokunnat saivat alkunsa laivalta karanneesta merimiehestä, jonka kirjeet kotiin innoittivat sukulaisia ja tuttavien ryhtymään siirtolaisiksi. Merimiesten kautta levisi Suomeen tietoa muun maailman oloista. Jotkut näistä merimiehistä palasivat Suomeen, eivätkä he olleet turhan vaatimattomia kertoessaan seikkailuistaan. Moni saattoi menestyksensä todistamiseksi näytellä Amerikasta tuomiaan dollareita tai jopa kultahiekkää. Alettiin puhua ”Amerikan kultavainioista” ja yleistyi sanonta ”mennä Amerikkaan weitsellä kultaa wiiltämään”. Merimiehet vaikuttivat huomattavasti myös siihen, mille alueille 1860-luvulla

alkanut ”tavallisten suomalaisten” siirtolaisuus tuli ohjautumaan.

Toinen saman näyttelyn teema oli siirtolaislaivat. Hangosta tuli amerikansiirtolaisten lähtökaupunki 1880-luvun alussa, jolloin kaupungista oli jo aloitettu säännöllinen talviliikenne Ruotsiin Suomen ensimmäisellä talvilavalla, höyrylaiva Expressillä. Tukholmasta siirtolaiset jatkoivat Göteborgiin, sieltä Hulliin ja junalla Liverpooliin, missä nousiin Atlantin laivaan.

Express sai pian kilpailijoita. Vahvimmaksi osoitautui Suomen Höyrylaiva Osakeyhtiö (SHO), joka 1891 aloitti säännöllisen liikenteen Hangon ja Hullin välillä. Valtio tuki SHO:n linjaa, jolla kuljetettiin myös rahtia, etenkin maatalouden tärkeintä vientiartikkelia, voita. SHO teki yhteistyösopimuksen valtameriyhtiöiden kanssa, ja niin Hanko-Hull -linjasta tuli se suuri siirtolaislinja. Koko matka Hangosta New Yorkiin taitui parhaimmillaan parissa kolmessa viikossa.

Tämäkin näyttely on vielä jonkin aikaa esillä ja sopimuksesta nähtävillä Siirtolaisuusinstituutissa. Kaikki näyttelymme ovat maksuttomia. Tervetuloa katsomaan!

Krister Björklund

Pohjalaisjuuria – Österbottniska rötter

Siirtolaisuusinstituutin Pohjanmaan aluekeskuksessa on 9.11.2003–11.1.2004 esillä Ruotsinsuomalaisten kuvataiteilijoiden näyttely ”Pohjalaisjuuria – Österbottniska rötter”. Tässä näyttelyssä on neljän ruotsinsuomalaistaiteilijan, *Marja Koskiniemen*, *Gun Hedmanin*, *Maija Elorannan* ja *Ingvar Staffansin* töitä. Teokset ovat tekniikaltaan hyvin erilaisia. Mukana on lasi-, aplikaatio-, akvarelli- ja öljyväritöitä.

Näyttely toteutetaan yhteistyössä Alajärvellä sijaitsevan, vuonna 1964 perustetun Nelimarkka-museon eli Etelä-Pohjanmaan aluetaidemuseon ja Ruotsinsuomalaisten kuvataiteilijoiden yhdistyksen kanssa. Ruotsinsuomalaisten kuvataiteilijoiden yhdistys on perustettu vuonna 1976 ja sen tavoitteena on näyttelytoiminnan lisäksi luoda ja kehittää suomalaista kulttuuria Ruotsissa.

Gun Hedman,
”Sagittarius”.

Meidän kolmen yhteistyökumppanin yhteisenä intressinä on ruotsinsuomalaisten pohjalaistaiteilijoiden osaamisen esittely heidän entisen kotimaakuntansa yleisölle vanhassa kotimaassaan. On kiinnostavaa todeta, miten suomalaiset juuret näkyvät ruotsinsuomalaisten kuvataiteessa. Näyttely ilmentää ruotsinsuomalaista kulttuuria ja lisää näin ihmisten tietoisuutta Ruotsissa asuvista suomalaisista lähentäen yhteydentunnetta naapurimaiden välillä.

Näyttely on tarkoitus toteuttaa kahdessa paikassa siten, että suurin osa teoksista on esillä Nelimarkka-museo Etelä-Pohjanmaan taidemuseossa ja pienempi osa Siirtolaisuusinstituutin Pohjanmaan aluekeskuksessa. Näyttelyyn liittyen tehdään tietopainotteinen julkaisu, jossa esitellään sekä Ruotsiin suuntautunutta siirtolaisuutta ilmiönä että siirtolaisten elämää ja asemaa Ruotsissa ja tietenkin näyttelyyn osallistuvia taiteilijoita ja taiteilijayhdistystä. Näyttelyn yhteydessä tullaan järjestämään myös oheistapahtumia. Lämpimästi tervetuloa!

Tuula Koskimies-Hautaniemi

Siirtolaisuusinstituutin www-sivusto uudistuu

Siirtolaisuusinstituutti
Migrationsinstitutet – Institute of Migration

In English PÅ svenska

Valitse sivu

Etusivu Artikkelit Tilastot Kauppa Keskustelut Uutiset Linkit Yhteystiedot

Teiminta
Yleisestittely
Arkisto
Kirjasto
Tutkimus
Siirtolaisrekisteri
Julkaisut

Henkilökunta

Pohjanmaan aluekeskus

Hakutietokannat
Kirjallisuushaku
Kuva-arkisto
Siirtolaisrekisteri
Tutkijaverkosto

Etsi hakusanalla:
Etsi

Tervetuloa sivuillemme!

Siirtolaisuusinstituutti on muuttoliikkeiden tutkimiseen ja dokumentoimiseen erikoistunut laitos. Sen päätoimipaikka sijaitsee Turussa ja alueellinen palvelupiste, Pohjanmaan aluekeskus, Peräseinäjoella.

Uutisia

Siirtolaisuusinstituutin vuoden 2003 apurahat myönnetty
Apurahojen saajat (lista)
12.06.2003 [Lue lisää](#)

Nordia Geographical Publications
Kirjottajia etsitään NGP-sarjan yhdeksänteen vuosikirjaan.
12.06.2003 [Lue lisää](#)

Monikulttuuriset avioliitot sillanrakentajina
Seminaari Helsingissä 15.8.2003
12.06.2003 [Lue lisää](#)

Koulutusta: Siirtolaisuus, monimuotoisuus ja territorio.
Kansainvälinen IP-kurssi 4-13.9.2003
12.06.2003 [Lue lisää](#)

Academic Network for Legal Studies on Immigration and Asylum
"European Union Immigration and Asylum Law and Policy"
12.06.2003 [Lue lisää](#)

Selaa uutisotsikoita: Edelliset 5 - Seuraavat 5

Pikakysely

Mistä maasta tulot?
(Missä asut?)

Suomi
 Ruotsi
 Iso-Britannia
 Saksa
 Muu Eurooppa
 Yhdysvallat
 Kanada
 Aasia
 Afrikka
 Latin-Amerikka
 Austraalia
 Muu Oseania

Katso tulokset

SUUREN LÄNTEEN toim. Kari
Siirtolaisuus Suomesta Pohjois-Amerikkaan

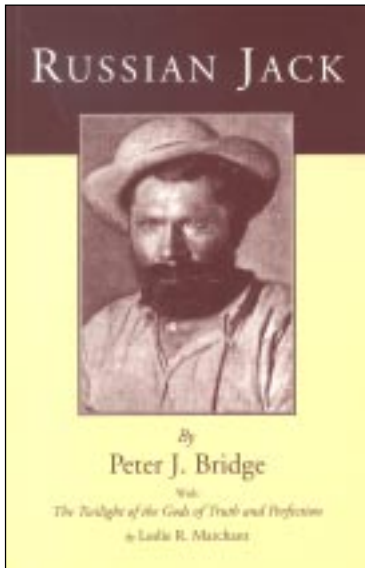
Kirjallaukset

© Copyright Siirtolaisuusinstituutti 2003

Siirtolaisuusinstituutin vuodelta 1996 periytyvää www-sivustoa ollaan parhaillaan uudistamassa. Ulkoisten muutosten lisäksi sivustoon tulee monenlaista uutta sisältöä ja interaktiivisuutta. Näihin kuuluvat mm. uudet siirtolaisrekisterin tietokannat,

kuva-arkisto, keskustelufoorumi ja online-kauppa. Joidenkin tietokantojen käyttö muuttuu vuonna 2004 maksulliseksi (vuosimaksu). Kuvassa hahmotelma uuden sivuston etusivuksi.

Kirjat • Books

Peter J. Bridge: Russian Jack. Hesperian Press, Carlisle, Western Australia, 2002, 76 p. ISBN 085905 283 4.

Australian historian Peter J. Bridge has completed his study on Russian Jack, an early gold-digger on the Western Australian goldfields in the second half of the 19th century.

When I was studying the Scandinavians in Australia at the ANU in 1969–72 I was told about this famous Finn, and since that I have been interested in the story. I am glad that Peter Bridge has persistently continued his research in this field and published the above study on Russian Jack. But who was this man of mystery?

Among the first arrivals on the Kimberley goldfields was a tall dark man, known simply as "Rus-

sian Jack". He worked on his own behalf or as paid prospector. His loyalty to his employers became proverbial. Jack became known, however, not only for his helpfulness but also for his tremendous strength and his legendary figure has gone down in the Australian folklore.

Russian Jack was a gigantic Finlander from Archangel, as Peter Bridge writes. His original name was Johan Frederick Kirkoss (also known as Ivan Fredericks), and he was born in 1851 or 1852 in Archangel and passed away in Fremantle in 1904. In many contemporary sources Russian Jack is referred to as a big hearted powerful Russian Finn. He was reputed the strongest man in Australia who wheeled his sick mate on a hand barrow over 30 miles of heart-braking country to Halls Creek in the gold rush of 1886. Russian Jack and the big wheelbarrow were soon famous on the Western Australian goldfields. Many other stories about Jack and his friendliness and helpfulness – as well as his strength and the drinking habit – made him a legend and a part of the Australian folklore.

Russian Jack worked on many goldfields and in his later days as a market-gardener. Russian Jack or John Fredericks, as he was known, died in Fremantle in 1904 of pneumonia after an illness of two weeks at the age of 52 or 53 years. Jack's estate after the liabilities consisted of 180 Pounds.

In 1979 the statue of Russian Jack, pushing his sick mate on the wheelbarrow, was erected at Halls Creek. To honour the 100 anniversary of Russian Jack's trek from Derby to Halls Creek the Russian

Jack Memorial Fund was established in Western Australia in 1986. In 2000 a new gravestone and plague was erected on his grave at Fremantle Cemetary. And finally in 2002 Peter J. Bridge was able to publish his study of many years work of the story of Russian Jack, the epitome of the concept of mateship in Australia. I would like to thank and congratulate Peter Bridge of this great achievement.

It only remains for the genealogical researchers of Finland and Russia to find more information about the family of Johan Fredrik Kirkoss. How this family of Finnish ethnic origin had settled in Archangel at the time when Finland was a part of the Russian Empire? How and why Johan Kirkoss found his way to faraway Australia? Obviously he arrived there as a seaman of sailing ships of seven high seas of the world.

Olavi Koivukangas

Kaija Maria ja Lari Junkkari: Nykyajan paimentolaiset. Työ ja koti maailmalla. Otava, Keuruu 2003. 265 s. ISBN 951-1-16376-0.

Siirtolaisiksi lähteneet ovat aina etsineet tietoja uudesta maasta ja matkasta, työmahdollisuuksista, asunnoista, palkoista jne. Jokainen siirtolaiseksi lähtevä tarvitsee myös neuvoja. Henkilökohtaiset opastukset ovat kaikkein arvokkaimpia. Siirtolaisille tarkoitettut

tulkki- ja opaskirjat on myös luettu tarkkaan. Niitä onkin kirjoitettu ja julkaistu paljon. Tämän ajan suomalaisille siirtolaisille on äskettäin julkaistu opaskirja. Toivottavasti sille tulee käyttöä lähtevien parissa. Kotiin jäävien luettavaksikin sitä mielellään suosittelee, kuten myös liikemaailman, kirkon, erilaisten järjestöjen, EU:n, YK:n ja miksei myös maan ulkoedustuksen koulutuksen kurssikirjaksi.

Kirjan ovat laatineet perheterapeutti Kaija Maria Junkkari ja yhteisökouluttaja Lari Junkkari. He ovat tähän mennessä olleet yhteensä kaksitoista vuotta siirtolaisina Ruotsissa, Yhdysvalloissa ja Kanadassa. Matkalle he ovat lähteneet kirkon työntekijöinä, he ovat täydentäneet opintojaan ja asuvat nyt Tampereella toimien työnhajaajina, luennoitsijoina ja kouluttajina erikoisaloinaan kansainvälisen työelämän erityishaasteet yksilön ja perheen hyvinvoinnille sekä nais- että mieskysymykset työssä ja kotona.

Lasketaan, että Suomesta on muuttanut muihin maihin yhteensä 1,3 miljoona henkilöä. Siirtolaisuus on myös aikamme liike. Viimesotien jälkeen on Suomesta lähtenyt toisiin maihin kaikkiaan 781 000 henkilöä. Myös paluumuutto on osa siirtolaisliikettä. Yhteen laskien muiden maiden kansalaisten kanssa paluumuuttajia on kertynyt 546 000. Uudempi siirtolaisuus eli viimeisen neljännesvuosisadan aikana toisiin maihin suuntautunut siirtyminen on luonteeltaan toisenlaista kuin aikaisempi tai, kuten sanotaan, vanhempi siirtolaisuus. Puhutaan tavoitesuuntautuneesta. Lähtijät ovat suurelta osalta nuoria, hyvin koulutettuja ja kielitaitoisia. Glo-

balisoituminen, kansainvälistyvä liike-elämä, monikansalliset yritykset, opiskelu ulkomailla, erilaiset tehtävät EU:ssa, YK:ssa, rauhan- turvajoukoissa yms. ovat mahdollistaneet jatkuvasti kasvavan ulkomaille suuntautuvan muuttoliikkeen ja ihmisten edellytykset toimia toiskielisissä ja erilaisissa kulttuuriympäristöissä. Huomattava osa menijöistä on kotimaasta lähetettyjä tai ulkomailta kutsuttuja määräaikaisiin tehtäviin. Useille on taattu matkat, hyvä palkka, lomat kotimaassa, asunto-, autom. huomattavat lisäedut.

Nykyään emme kutsu tämän ajan ulkomaille töihin meneviä siirtolaisiksi. Sanapari siirtolainen-emigrant on liian järeä heistä puhuttaessa. Ruotsalainen Sune Åkerman luettelee (From Sweden to America) 27 erilaista siirtolaisuutta tarkoittavaa nimikettä. Listalta voisi poimia muutaman: seasonal/labor migration ja jobmobility, joita *mutans mutandis* voisi soveltaa nyt kysymyksessä oleviin muuttajiin. Vähitellen suomen kieleen on kotiutunut sana ”uus-siirtolaiset”. Se vastaa varsin hyvin niitä uudentyypisiä muuttajia, joista nyt on puhe. Kirjoittajat käyttävät uussiirtolainen-sanaa, mutta sen ohella myös uutta sanaa: ekspatriaatti ja ekspat. Se on alkanut vilahdella muuallakin uutta siirtolaisuutta koskevissa esityksissä. Pelkään, ettei tämä sana ota tuulta siipiensä alle, vaikka sanan juuri, patria, sisältää juuri niitä läheisiä aineksia, jotka muuttaja jättää taakseen. Kirjan otsikossa ja tekstissäkin käytetään sanaa nykyajan paimentolaiset. Sana otsikossa on hyväntahtoisen kuvaava, mutta käyttötermiä tuskin siitäkään kehitty.

Kirjoittajat sanovat, että siinä vaiheessa, kun he valmistautuvat ensimmäiselle matkalleen, ”ei ollut kirjaa, joka olisi laajemmin kertonut suomalaisten ekspatriaattien kokemuksista.” Nykyään on hyviä oppaita monipuoliseen lähtö- ja paluuvaiheeseen sekä urasuunnitteluun, mutta ei vielä sellaisia, jotka käsitelisivät lähtijän ja heidän perheensä henkistä hyvinvointia. Muuttaminen – myös paluumuutto – on prosessi, josta monikaan ei ilman kolhuja selviää. Kirjoittajat lapsineen ovat itse eläneet kaikki ne vaiheet, mistä he kertovat. He kertovat avoimesti perheestään. Omat kokemukset ovat nivoutuneet matkan varrella terapia-, perheneuvonta-, työnhajaus- ja työyhteisökoulutukseen. Siitä johtuu kirjan sanoman selväjärkisyys ja luotettavuus. Luotettavuutta lisäävät vielä runsaat otannat keskusteluista eri maissa asuvien suomalaisten kanssa. Kokemus ja koulutus näkyy ja tuntuu.

Kirjan kieliasu on nykyajan sanomalehtityyliä. Tekstissä on runsaasti faktakoosteita, jotka selvittävät ja syventävät käsiteltäviä asioita sekä auttavat lukijaa pohtimaan niitä omakohtaisesti. Koko kirjan ”king pin” on siis uussiirtolaisen perhe. Sen ympärille rakentuu koko kirjan anti. Jos perheessä, lapset mukaan lukien, sopeudutaan uuteen kulttuuriin, muodostuu siirtolaisuudesta koko elämää rakentava ja rikastuttava kokemus. Jos taas perheessä ei ole sisäistä yhteisymmärrystä, saattaa se pahasti hankaloittaa elämistä ulkomailla. On tilastollisesti esitetty, että ennen aikaisen keskeytyksen suurimmiksi syyksi ulkomaisissa työkomennuksissa ovat muodos-

tuneet perheen sisällä syntyneet ongelmat.

Suurin osa kirjan ilmoitetusta lähdemateriaalista on tuoreita ar-

tikkeleita sanoma- ja aikakausilehdistä, nekin miltei kaikki uudelta vuosituhannelta. Myös käytetty kirjallisuus on viime vuosilta. 1970-

luvulta on päässyt mukaan enää kolme kirjaa. Hyvät neuvot ovat aina tarpeen. Varsinkin ulkomaille muuttaessa.

Urpo Kokkonen

Titanicin tuntematon lapsi

Veneen ohi kelluu pieni poika. Takki päällä, vaalea tukka aaltojen huuhdeltavana – ja ilman pelastusliivejä. Poika makaa aalloissa selällään, kuin katsellen kirkkaalle taivaalle. Lapsella on paljon vaatteita, ettei häntä vain paleltaisi. Pikkuisella on päällään harmaa takki, ruskea sarkakankainen pitkä mekko, vaaleanpunainen, villainen aluspaita sekä ruskeat kengät ja sukat.

– kirjasta *Titanicin tuntematon lapsi*

Vuonna 1912 Titanicin tuhon jälkeen merestä löydettiin reilun vuoden vanhan, tunnistamattoman pojan ruumis. Lapsi haudattiin kanadalaiselle Fairview Lawn -hautausmaalle ja pellavapäästä tuli kaikkien Titanicin lapsiuhrien symboli. Hautaa hoidettiin, lasta muistettiin, hänestä puhuttiin. Mutta kuka hän oli?

Pitkän tieteellisen selvitystyön ansiosta lapsi tunnistettiin vuonna 2002 eteläpohjalaisen Panulan perheen Eino-pojaksi.

Perheen äiti Maria oli lähtenyt

Ylihärmästä viiden poikansa kanssa Amerikkaan, jonne Juho-isä oli mennyt valmistelemaan uutta kotia jo joitakin kuukausia aikaisemmin. Isä ei kuitenkaan koskaan saanut perhettään

luokseen – unelma uudesta, paremmasta elämästä hukkui Titanicin mukana. Juho yritti vuosikymmeniä selvittää, mitä Marialle ja pojille oli tuona huhtikuuisena yönä tapahtunut, mutta hän kuoli vuonna 1944 saamatta koskaan tietää lähimpiensä viimeisiä vaiheita.

Journalisti Ulla Appelsin kiinnostui Panuloiden traagisesta elämästä ja kokosi lukuisista asiakirjoista, sanomalehti-artikkeleista ja haastatteluista koskettavan kirjan. Kirja antaa hyvän kuvan Panulan perheestä, äidin ja poikien matkasta Titanicilla ja murheellisista tapahtumista laivan upottua.

Ulla Appelsin: Titanicin tuntematon lapsi. Gummerus Kustannus Oy, 2003. 224 s.

SIIRTOLAISVITSIT JA JUTUT TALTEEN

Turussa toimiva Siirtolaisuusinstituutti kerää siirtolaisiin ja ulkosuomalaisiin liittyviä vitsejä, juttuja ja tarinoita tavoitteena kuvitettu julkaisu. Vitsit kertovat omalla tavallaan siirtolaisuudesta ja sopeutumisesta uusiin oloihin vieraililla mailla ja mantereilla.

Vitsien ja tarinoiden lähettäjien kesken arvomme Siirtolaisuusinstituutin kirjapalkintoja. Ulkosuomalaisten lisäksi toivomme saavamme vitsejä myös Suomeen palanneilta siirtolaisilta ja heidän sukulaisiltaan.

During the depression a Minnesota Finn goes to the welfare office. In order to collect welfare she needed to answer several questions. When asked "Are you a resident?", she replied, rolling her r's, "Me resident? Yourazy, Roosevelt resident!"

Pyydämme lähettämään jutut osoitteella:

Siirtolaisuusinstituutti

johtaja Olavi Koivukangas
Linnankatu 61, 20100 Turku
fax 02-2333 460
puh. 02-2840 441
email: olakoi@utu.fi

ETMU, uusi tieteellinen seura luo puitteita etnisten suhteiden tutkimukselle

Kesäkuun 2003 alussa perustettiin uusi tieteellinen seura, jonka päämääränä on koota yhteen suomalaisia etnisten suhteiden ja kansainvälisen muuttoliikkeen tutkijoita.

Etnisten suhteiden ja kansainvälisen muuttoliikkeen tutkimuksen seura (ETMU) on poikkiteollinen seura, jonka tutkimuksen piiriin kuuluvat mm. etnisyyden, rasismi ja maahanmuuttajavähemmistöt. Seuran tärkeä lähtökohta on Suomen Akatemian SYREENI-tutkimusohjelma (2001–2003), jonka puitteissa on tutkittu syrjäytymistä, eriarvoisuutta ja etnisiä suhteita Suomessa.

Etnisiin suhteisiin ja kansainvälisiin muuttoliikkeisiin liittyvät ilmiöt ovat tulleet kasvavasti ajankohtaisiksi Suomessa 1990-luvulta lähtien. Lisääntynyt maahanmuutto, Euroopan integraatio ja suomalaisen yhteiskunnan kansainvälistyminen ovat liittäneet maan aikaisempaa tiiviimmin osaksi globalisoituvaa maailmaa. Suomi osana Eurooppaa on murroksen kourissa, jonka ymmärtäminen on olennaista toimivan yhteiskuntapolitiikan luomiseksi. Tähän haasteeseen ja aiheeseen liittyvään keskusteluun sekä päätöksentekoon ETMU pyrkii tuomaan tutkimuksen näkökulman.

Seura on monitieteellinen ja sen jäsenten joukossa on niin humanisteja, yhteiskuntatieteilijöitä kuin kasvatustieteilijöitäkin. Tavoitteena on saada toimintaan myös muiden alojen tutkijoita, kuten kauppatieteilijöitä. Tällä tavoin voidaan luoda hedelmällinen foorumi vuorovaikutukselle ja levittää eri tie-

teenalojen tuloksia niiden rajojen ulkopuolelle sekä laajemmalle yleisölle. Keskeisiä keinoja tähän ovat tiedon tuottajien ja käyttäjien seminaarit sekä julkaisut. Seura tulee ottamaan myös aktiivisen yhteiskunnallisen keskustelijan ja toimijan roolin.

Etnisten suhteiden ja kansainvälisen muuttoliikkeen tutkimuksen seuran tavoitteena on saada yhdistyksen toiminnan kannalta keskeiset lähtökohdat kuntoon syksyn 2003 aikana ja aloittaa varsinainen toiminta vuoden 2004 kuluessa. Ripeä aloitus on sikäli välttämätön, että SYREENI-hankkeen loputtua maassa ei enää ole yhteistä foorumia alan tutkimukselle.

Vastaperustetun seuran puheenjohtajaksi valittiin turkulainen uskontotieteilijä Tuomas Martikainen (ÅA), jonka omat tutkimukset käsittelevät maahanmuuttajien uskonnollista toimintaa Suomessa. Muita hallituksen jäseniä ovat Annika Forsander (HY), Petri Hautaniemi (HY), Inga Jasinskaja-Lahti (HY), Outi Lepola (HY), Timo Makkonen (ÅA), Vesa Puuronen (JoY) ja Teppo Sintonen (JY).

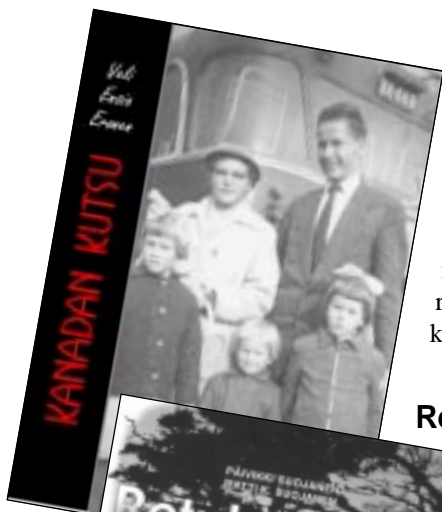
Seuran kotisivu: <http://www.abo.fi/~etmu/>

Lisätietoja:

Etnisten suhteiden ja kansainvälisen muuttoliikkeen tutkimuksen seura
FM Tuomas Martikainen, puheenjohtaja
Uskontotiede, Åbo Akademi
puh. (040) 592 4202
email: tuomas.martikainen@abo.fi

Siirtolaisuusinstituutin julkaisuja

Siirtolaisuusinstituutti, Linnankatu 61, 20100 Turku, puh. 02-2840 440, email: sirkka.liisa.laurila@utu.fi

Kanadan kutsu

Veli Erosen päiväkirjamerkintöihin ja muistoihin perustuva Kanadan kutsu on mielenkiintoinen ja värikäs kuvaus Erosen perheen elämästä Kanadassa viisikymmenluvulta aina näihin päiviin. Kirja tarjoaa tyypillisen kuvan suomalaisten sotien jälkeisestä siirtolaisuudesta yleensäkin. Vieraskieli ja kulttuuri aiheutti monelle muuttajalle ongelmia, mutta suomalaisella yhteisöllä oli ratkaisevan tärkeä merkitys tulokkaiden sopeutumisessa uuteen kotimaahan.

10 e

Retulaatsissa Miamissa...

Kasvokkain amerikansuomalaisten kanssa

Kuka olen? Mistä olen? Mihin kuulun? Keihin tahdon samaistua? Miten amerikansuomalainen löytää itsestään samuutta ja olemassaololleen jatkuvuutta muutosten keskellä? Etninen identiteetti, identiteettikokemukset ja identiteettitunne ovat jokaiselle toiseen maahan muuttaneelle suomalaiselle tärkeitä asioita.

Tutkijapari Päivikki Suojanen ja Matti K. Suojanen kartoittavat nykypäivän amerikansuomalaisuutta Yhdysvaltain itärannikolla, erityisesti Floridassa, tutkimuskohteinaan muuttajien arvot, identiteetti ja maailmankuva.

13 e

Amerikankistu ja rautarenssi – Finnish immigrant's trunk and the Iron Range

Suomalaisuus elää paikoin vielä vahvana Pohjois-Amerikassa. Nykysin yli 600 000 amerikalaista on tietoisia suomalaisista sukujuuristaan. Suomalaista perinnettä vaalivat ensimmäisen polven siirtolaisten lisäksi suuri osa heidän jälkeläisistään. Amerikankistu ja rautarenssi tarjoaa uudenlaisen näkökulman tämän päivän amerikansuomalaisuuteen siirtolaistemme ja heidän jälkeläistensä kertomusten välityksellä. Kirja on kaksikielinen (suomi ja englanti).

15 e

Marjatta Nieminen

Suomalaiset merimiehet 1900-luvun Buenos Airesissa ja siirtolaisuus

Marjatta Nieminen

*Suomalaiset merimiehet
1900-luvun Buenos Airesissa
ja siirtolaisuus*

Merimiehet ovat olleet suomalaisen siirtolaisuuden pioneereja kaikilla mantereilla. Ensimmäiset suomalaiset ylittivät päiväntasaajan eurooppalaisten löytöretkeilijöiden mukana tai hollantilaisissa ja englantilaisissa kauppalaivoissa. 1800-luvun lopulla ja 1900-luvun alkupuoliskolla Etelä-Amerikassa liikkuneiden suomalaisten merimiesten määrä ei ole aivan vähäinen. Laivasta karanneista tai ulosmaksun ottaneista merimiehistä on tähän mennessä tiedetty vain vähän, sillä he eivät esiinny Suomen siirtolaistilastoissa tai muissa virallisissa lähteissä.

Aina 1940-luvulle saakka merimies saattoi asettua Argentiinan maaperälle hyvinkin helposti ja kontrolli siitä, palasiko hän laivalle vai ei, oli lähes olematonta. Mies kiinnosti paikallisia viranomaisia vain, jos hän joutui jostakin syystä tekemisiin lain kanssa, tai varustamoaa, jos se ei muuten saanut kokoon tarvittavaa miehistöä. Suurten kaupunkien, kuten Buenos Airesin, kujille seilori hävisi helposti myös ilman omaa tahtoaan.

Hinta 15 • + postikulut

Tilaukset:

Siirtolaisuusinstituutti

Linnankatu 61, 20100 Turku

puh. 02-2840 440, fax: 02-233 3460, email: sirkka-liisa.laurila@utu.fi

internet: <http://www.migrationinstitute.fi>